

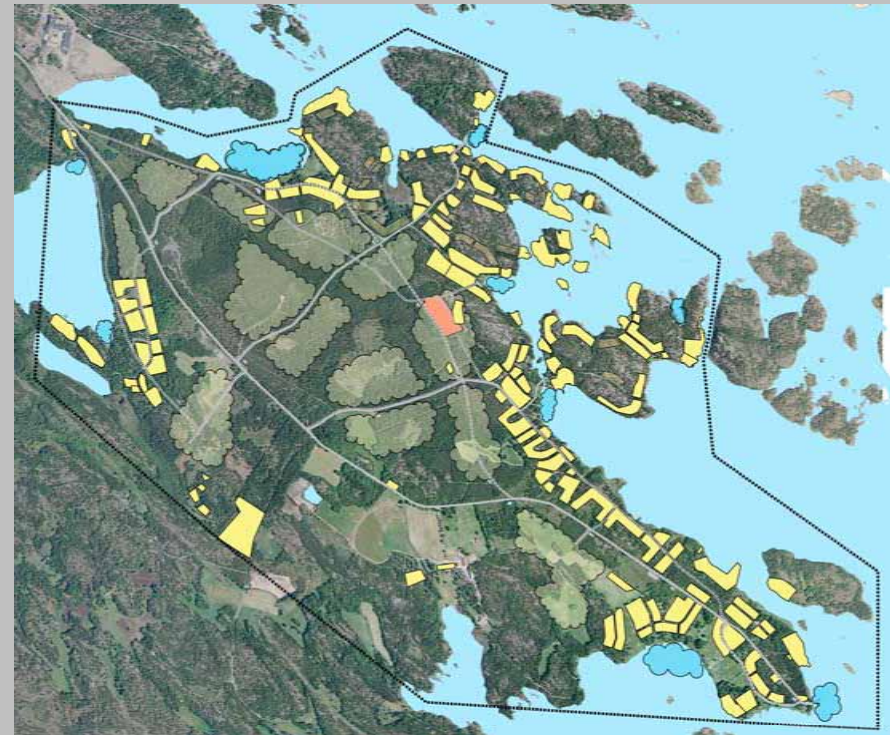

FÖRDJUPNING AV ÖVERSIKTSPLANEN FÖR HORNSLANDET VÄSTERVIKS KOMMUN

ANTAGANDEHANDLING

KOMMUNLEDNINGSKONTORET 2009-01-02

INNEHÅLL

INLEDNING

Syfte	1
Avgränsning av planområdet	1
Planeringsunderlag	1
Hur går arbetet till?	3
Medverkande i projektet	3
Styrgrupp	3
Medverkande tjänstemän	3
Referensgrupp	3
Nätverket för hållbar utveckling	4
Planprocess och tidplan	4
Arbete med planförslag	4
Plansamråd 4 kap 3 § PBL	4
Utställning 4 kap 6-8 §§ PBL	4
Antagande 4 kap 11 § PBL	4

NULÄGESBESKRIVNING

Planeringsförutsättningar	
Översiktsplan 2000	5
Strandskydd- och landskapsbildsskydd	5
Riksintressen	5
Gällande detaljplaner	9
Markägoförhållanden	10
Miljökvalitetsnormer	11

Områdesförutsättningar

Historik	13
Rekreation	13
Natur	14
Nyckelbiotoper och skogliga naturvärden	14
Hotade växt- och djurarter	14
Grunda havsvikar	14
Geologi	16
Värdefulla geologiska lämningar	17
Kulturmiljö	18
Befintlig byggnadsmiljö och kulturhistoriska landskapselement	20
Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar	21
Befintliga vatten- och avloppslösningar	23
Kommunikationer	24
Service	24
Riskfaktorer	24
Buller	25
Radon	25
Klimatförändringar, höjd havsnivå och översvämningsrisk	25
Beredskap	25
Räddningstjänst	26
Sociala riskfaktorer	27
Resultat av enkätundersökning	27

RIKTLINJER FÖR FRAMTIDEN

Målsättning	28
Hållbarutveckling	28
Förslag till markanvändning	28
Bebyggelse	30
Bebyggelsestäthet	30
Huvudvägnät	31
Gång- och cykelvägnät	31
Kollektivtrafik	32
Målpunkter	32
Hornsudde	32
Båt- och badbryggor	32
Riktlinjer för kommande detaljplane- läggning	34
Tomter	34
Bebyggelsens placering	34
Bebyggelsens storlek	35
Lokalgator och allmänna platser	35
Teknisk försörjning	35
Vatten och avlopp	35
Etappindelning för detaljpaneläggning samt utbyggnad av infrastruktur	36
Planeekonomi	36

KONSEKVENSER AV PLANFÖRSLAGET

Scenarier av utbyggnadstakten	39
Sociala konsekvenser	40
Ekonomiska konsekvenser	40
Miljökonsekvenser/Miljöbedömning	41
Avgränsning av miljöbedömning	41
Alternativredovisning	42
Planförslaget	42
Nollalternativet	43
Naturmiljö	43
Kulturmiljö	45
Landskapsbild	45
Risk för översvämning	45
Beaktande av miljö kvalitetsmål	46
Begränsad klimatpåverkan	46
Frisk luft	47
Ingen övergödning	48
Grundvatten av god kvalitet	48
Levande sjöar och vattendrag	49
Hav i balans samt levande kust och skärgård	49
Levande skogar	50
God bebyggd miljö	50
Ett rikt växt- och djurliv	51

Påverkan på riksintressen	51
Hushållningsbestämmelser enligt	
4 kap 2-3 §§ MB	51
Riksintresse för friluftslivet	52
Riksintresse för naturvården	52
Riksintresse för yrkesfisket	53
Miljö kvalitetsnormer	53
Strandskydd	53

TIDPLAN FÖR GENOMFÖRANDE	54
Detaljplan 1	54
Detaljplan 2	54
Detaljplan 3 och 4	54
Detaljplan 5 och 6	54
Detaljplan 7-10	54

BILAGA

Länsstyrelsens granskningsyttrande

INLEDNING

Syfte

Syftet med denna fördjupning av översiktsplanen för Hornslandet är att få ett samlat grepp över situationen i hela området. Den ska dels skapa förutsättningar för att åtgärda de akuta problemen med vatten och avlopp i området och dels ge förslag på framtida markanvändning i hela området.

Planeringen sker med vetskap om att Hornslandet är en viktig resurs för utveckling av Västerviks tätort. Det utgör en av tre tänkbara huvudriktningar för utbyggnad av staden. Hornslandet kommer att inarbetas i det kommande översiktsplanarbetet för Västervik. I det arbetet kommer även kopplingen mellan Hornslandet och staden att studeras ytterligare.

Fördjupningen utgör ett program för kommande detaljplaner och avser dels att fastställa riktlinjer för Horns framtida utveckling och dels fungera som ett kunskapsunderlag för detaljplanarbetet. I det framtida detaljplanarbetet ska de nu gällande detaljplanerna revideras för att underlätta för permanentboende samt att vatten- och avloppsledningar planeras in för att tillgodose så väl dagens behov som framtida behov.

Avgränsning av planområdet

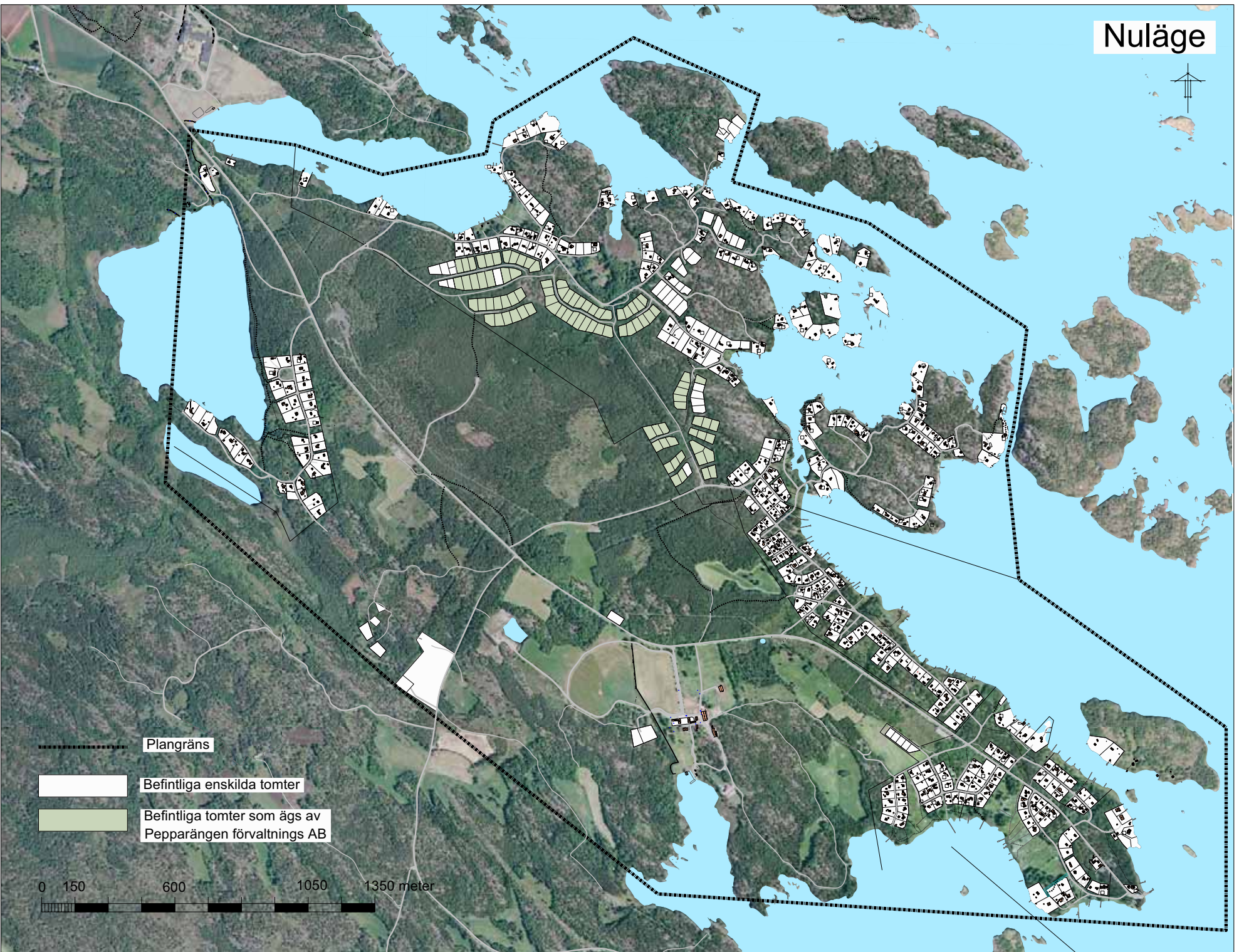
Planområdet Horn är beläget vid kusten, fyra till tio kilometer sydost om Västervik och består av fem befintliga delområden. Dessa delområden är Hästhagssjön, Pepparängen/Bråtviken, Grönö, Lindödjupet/Horns Udde och Målängen. Sammanlagt innefattar Horn ca 550 fastigheter, varav ett antal fastigheter ännu inte är bebyggda. I fördjupningen ingår även Borgö och Horns gård.

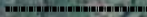

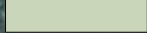
Planeringsunderlag

Det planeringsunderlag som ligger till grund för planarbetet är:

- Planuppdraget från kommunstyrelsen 2004-08-19
- Västerviks Översiktsplan 2000
- Befintliga detaljplaner
- Inventering av Hornsområdet samt resultat av enkätundersökning 2002
- Kustvattenstatus Västerviks kommun, 2007
- Biologiska undersökningar i samband med sanering av Örserumsviken, lägesrapport 2006, Institutionen för naturvetenskap i Kalmar, rapport 2007:4
- Uppgifter från kommunens naturvårdsregister (Miljö- och byggnadskontoret 2007)

Nuläge

- Plangräns
- Befintliga enskilda tomter
- Befintliga tomter som ägs av Pepparängen förvaltnings AB

- Inventering av lek och uppväxtområden för gädda och abborre (Grunda havsvikar) Länsstyrelsen i Kalmar län 2007
- Hornslandet – en lång historia kort, Stift. Västerviks Museum, November 2007
- Hornslandet, Kalmar län, Västrum socken, Småland, Kulturmiljöutredning 2008, Kalmar läns museum och Västerviks kommun

Hur går arbetet till?

Arbetet med att ta fram fördjupningen av översiktsplanen för Hornsområdet bedrivs av kommunledningskontoret med hjälp av en arbetsgrupp med representanter från miljö- och byggnadskontoret samt teknisk service. Arbetet styrs av en politisk styrgrupp som består av kommunstyrelsens arbetsutskott förstärkt med representanter från mp, sp och v. I planarbetet finns även en referensgrupp som består av representanter från de tre stora markägarna i Hornsområdet; styrelsen från Horns samfällighet, ägaren av Horns gård, samt Pepparängens förvaltnings AB.

Medverkande i projektet

Styrgrupp:

Harald Hjalmarsson (m), ersättare Axel Nilsson (m),

Eva Ahlström (m), ersättare Björn J:son Blomqvist (m), Mats Hugosson (c), ersättare Lars-Inge Karlsson (Kd), Olof Nimhed (vdm), ersättare Sverker Thorén (fp), Tomas Kronståhl (s), ersättare Gunnar Jansson (s), Veikko Kärki (s), ersättare Dan Nilsson (s), Ingegerd Karlsson (s), ersättare Mariann Gustafsson (v), Anna Bodjo (mp) samt ordförande i Tekniska nämnden, Anders Helderud (m) och ordförande i Miljö- och byggnadsnämnden, Ingvar Ahlström (m).

Medverkande tjänstemän:

Emma Oscarsson, kommunledningskontoret
Gunnar Bergwall, kommunledningskontoret
Anders Fröberg, miljö- och byggnadskontoret
Gun Lindberg, miljö- och byggnadskontoret
Maria Ström, miljö- och byggnadskontoret
Bernt Jonsson, miljö- och byggnadskontoret
Miklós Hatházi, teknisk service
Ulf Andersson, teknisk service
Petra Rissmann, teknisk service

Referensgrupp:

- Horns samfällighetsförening: Hans Ellervik, Lennart Svennerstad, Inger Wigren, Kenneth Marmelid, Göran Larsson
- Pepparängens förvaltnings AB: Bo Lindholm, Johan Grape
- Horns gård: Jan Larsson, representant för Bruno Bengtsson
- Representanter från Västerviks kommun.

Diskussion har även förts med nätverket för hållbar utveckling.

Nätverket för hållbar utveckling:

Helena Sjöholm, kommunledningskontoret

Bruno Nilsson, kommunledningskontoret

Anders Strömbäck, kultur- och fritidskontoret

Sven-Åke Lindberg, VBAB

Rickard Wester, teknisk service

Esbjörn Grandalen, barn- och utbildningskontoret

Gun Lindberg, miljö- och byggnadskontoret

Planprocess och tidplan

Arbete med planförslag

En samrådshandling arbetas fram av sakområde fysisk planering med hjälp av arbetsgruppen och styrgruppen samt genom samråd med referensgruppen, april - december 2007.

Plansamråd 4 kap 3 § PBL

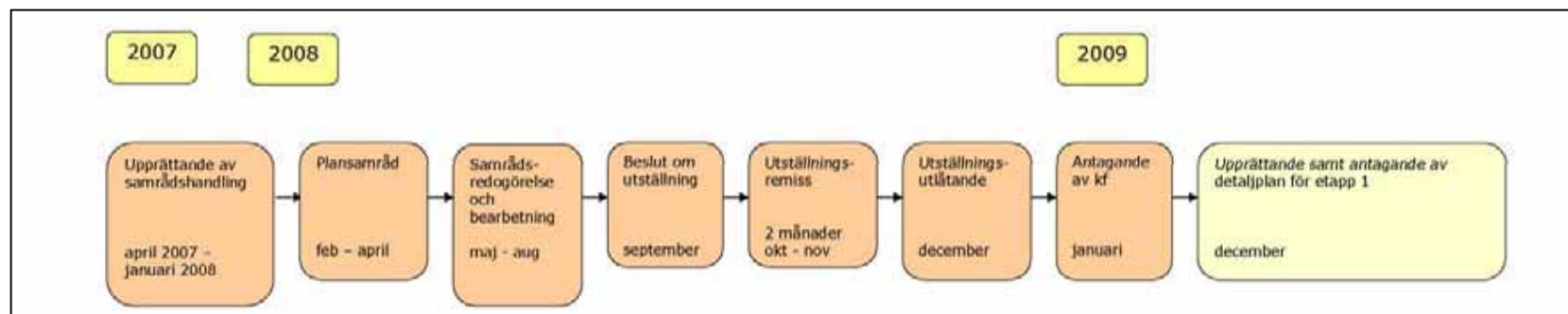
Planförslaget skickas på samrådsremiss och diskuteras med länsstyrelsen, kommunala nämnder samt allmänhet och sakägare, januari - april 2008. Samrådsredogörelse, 4 kap 4 § PBL, tas fram efter samråden och planen revideras.

Utställning 4 kap 6-8 §§ PBL

Kommunstyrelsen beslutar om utställning, september 2008. Planen ställs ut i 2 månader. Inkomna synpunkter behandlas och eventuella revideringar görs i planen. Utställningsutlåtande tas fram enligt 4 kap 9-10 §§ PBL.

Antagande 4 kap 11 §§ PBL

Kommunfullmäktige beslutar om antagande av den nya fördjupningen av översiktsplanen, januari 2009.

Tidplan

NULÄGESBESKRIVNING

Planeringsförutsättningar

Översiktsplan 2000

I översiktsplanen från 2000 behandlas inte Horn specifikt.

Strand- och landskapsbildsskydd

I ÖP 2000 anges dock att stora delar av Horn omfattas av strandskyddet och landskapsbildsskyddet, vilka sträcker sig 300 meter från kustlinjen. 2005 gjorde dock Länsstyrelsen en differentiering av strandskyddet och fastställde detta till att gälla 100 meter i norra delen av området och 200 meter i den södra, se kartan *Strandskydd*. I de gällande detaljplanerna gäller strandskyddet där det inte är upphävt. Även i avstyckningsplanerna, vilka togs fram innan det generella strandskyddet infördes, gäller det generella strandskyddet på 300 meter.

Eftersom Horn omfattas av landskapsbildsskyddet ställer översiktsplanen krav på ”att ny bebyggelse ges en arkitektur och färgsättning som följer traktens tradition”.

Riksintressen

Horn omfattas delvis av riksintresse för friluftslivet och riksintresse för naturvården samt av särskilda hushållningsbestämmelser enligt 4 kap 2 § MB. Dessutom omfattas stora delar av vattnet längs Hornslandets kust av riksintresse för yrkesfisket hav, se karta *Riksintressen*.

Hushållningsbestämmelser enligt 4 kap 2-3 §§ MB

Hushållningsbestämmelserna innebär, enligt 4 kap 2 § MB, att inom kustområdena och skärgårdarna i Småland och Östergötland från Oskarshamn till Arkösund med flera skall turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

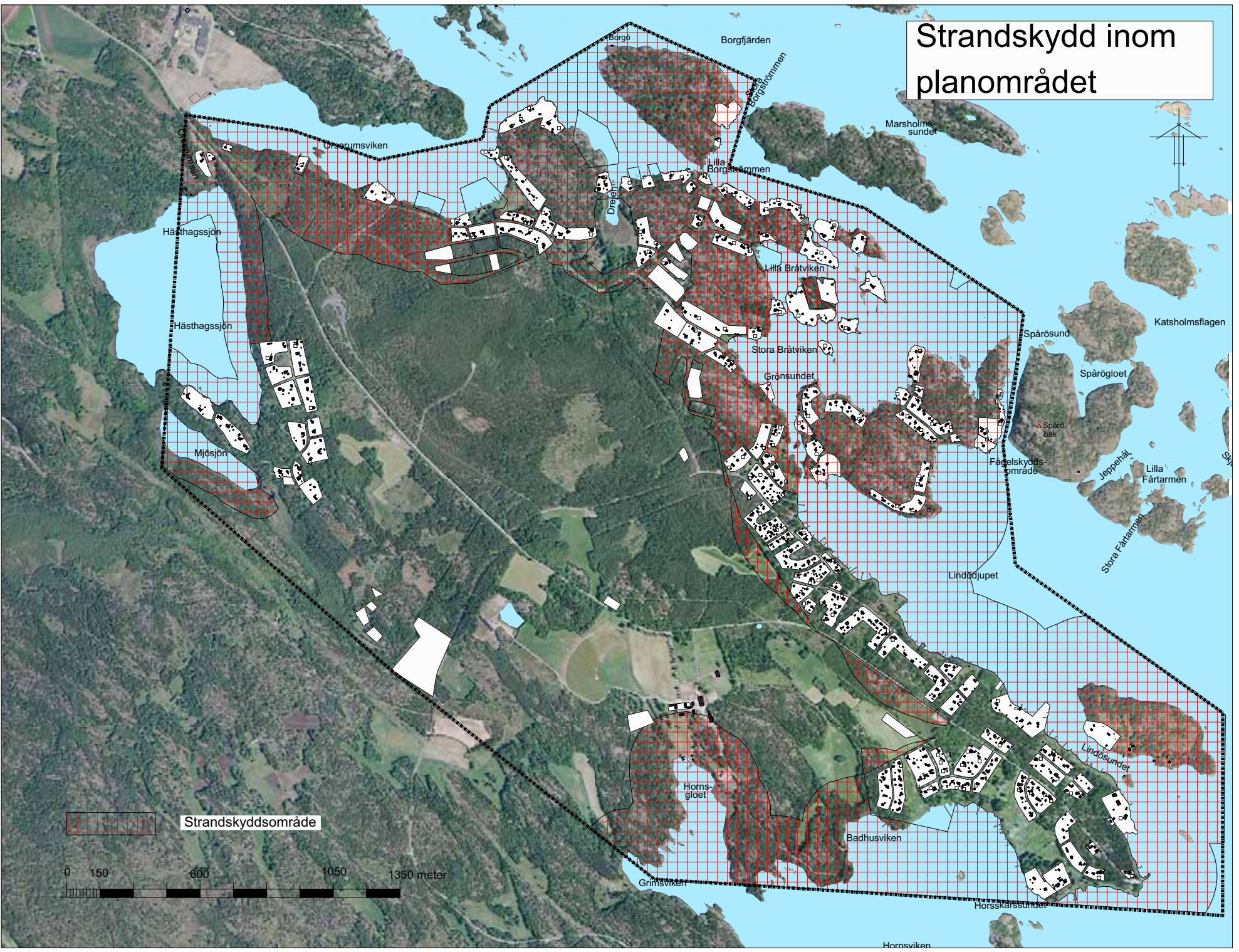
Inom kustområdena och skärgårdarna i bland annat Småland och Östergötland får, enligt 4 kap 3 § MB, ett antal fabriker och andra störande anläggningar inte komma till stånd. Dessa anläggningar återfinns i 17 kap 1 § 1 och 4 a § 1-11.

Riksintresse för naturvården

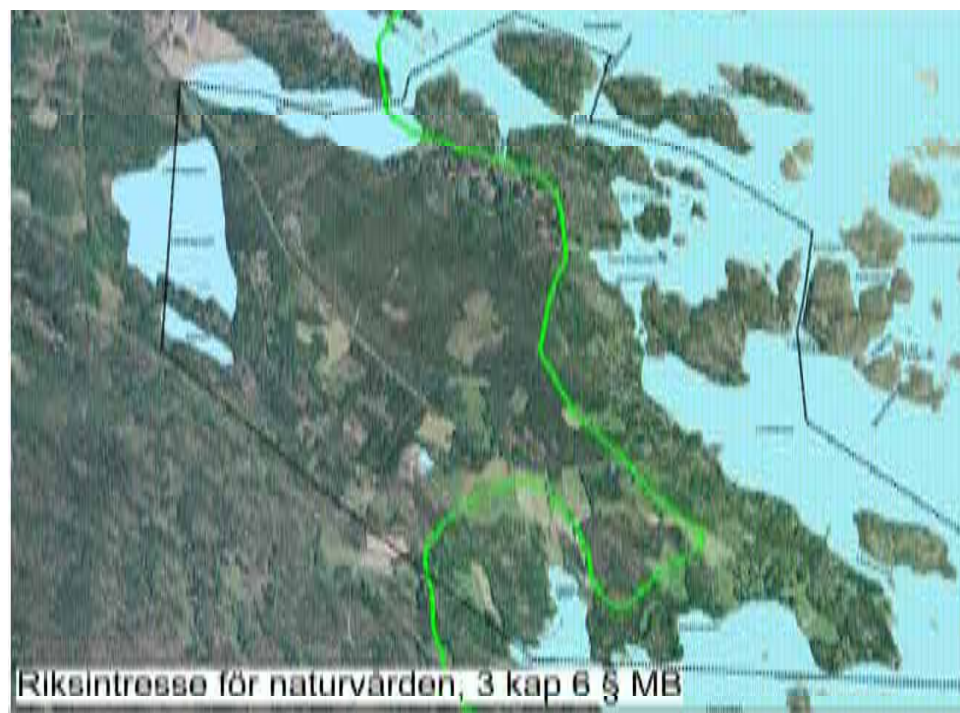
Riksintresse för naturvården, 3 kap 6 § MB, omfattar, enligt länsstyrelsens rapport *Område av riksintresse för naturvård i Kalmar län*, hela urbergsskärgården i Kalmar län från länsgränsen mot Östergötland i norr till Oskarshamn i söder. I

Strandskydd inom planområdet

rapporten beskrivs riksintresset på följande vis: Skärgården är till stora delar fri från fritidsbebyggelse förutom i anslutning till de större öarna med fast boende befolkning. Östersjöns skärgårdar är unika genom sin mosaik av öar och brackvatten. Västerviks och Misterhults skärgård är en typisk urbergsskärgård med tusentals öar, holmar och skär. Här finns stora värden både över och i vattnet.

Skärgården har ett intressant, art- och individrikt fågelliv som karakteriseras av den sjöfågelfauna som är typisk för skärgårdar. Här finns förutom vanliga arter, som ejder, vigg, grågås och skäggdopping, också de idag sällsynta arterna labb, tordmule, havsörn och berguv. Gråsäl och utter förekommer i små populationer i Misterhults skärgård. De flesta vegetationsklädda bottenar i skärgården är viktiga lekplatser för strömming, sik, abborre, gädda och många andra fiskarter. Många havsvikar i skärgården har en tydlig tröskel i inloppet från öppna havet. Dessa så kallade tröskelvikar är extra känsliga för övergödning och andra föroreningar, eftersom vattenomsättningen är liten.

Skärgården är mycket mångformig och variationsrik, naturskön och attraktiv med utsökta tillfällen till båtsport, bad, kanoting, fiske, natur- och kulturstudier. Den besöks årligen av tiotusentals båtfarare, särskilt utmed den mycket trafikerade båtleden längs östersjökusten.

Riksintresse för friluftslivet

Riksintresse för friluftslivet, 3 kap 6 § MB, omfattar, enligt länsstyrelsens rapport *Område av riksintresse för friluftslivet i Kalmar län*, hela Norra Smålands skärgård. I rapporten beskrivs riksintresset på följande vis: Skärgården i Västerviks och Oskarshamns kommuner kännetecknas av grupper av öar och halvöar, som avgränsas av mer eller mindre djupa, långsträckta vikar, sund och fjärdar. Skärgården är rik på hållformer.

Ytterskärgården är finskuren med kalspolade kobbar, skär och holmar. Innerskärgården utgörs av skogbevuxna, delvis odlade öar och halvöar. På Hasselö - Sladö i Västerviks skärgård, där en rullstensås bildar en långsträckt udde från mellan- till ytterskärgården, uppvisar vegetationen mycket tydliga zoner, alltifrån vågexponerade klapperstränder till skyddade mjukbottenvikar, strandängar, lövskog, barrskog och inägor. Också Öro och Vinö i Misterhults skärgård är odlade.

Delområden som har störningskänsligt djurliv är ögrupperna öster och söder om Stora Askö, utanför Hulöhamn - Hallmare, söder om Källvik, Vinökälv, vassviken och strandängarna vid Bergholmsfjärdens nordvästra hörn, norr och söder om Malmö och angränsande ögrupper ut till Stora Ask, öster om Spårö, söder om Händelöp, öster om Helgerum, Öro - Bergö - Strupö Långskär - Marsö i Misterhults skärgård. Skärgården är mycket

attraktiv för båtsport av olika slag. Vikar och läsidor på öarna utgör goda båthamnar. Förutom mängder naturhamnar kan nämnas båthamnar i Flatvarp, Loftahammar, Källvik, Gränsö, Västervik, Helgerum, Blankaholm, Eknö, Flivik och Kråkelund.

Campingplatser finns bl a i Västervik, Gamleby och Loftahammar med sammanlagt över 1200 tält/husvagnsplatser. Boendekapaciteten i tätorter och stugbyar är ca 700 bäddplatser.

Intressanta utflyktsmål är t ex fiskelägena Flatvarp och Händelöp, skärgårdsbyarna Hulöhamn, Sladö, Eknö, Öro och Vinö m fl. Från Habors klint vid Segersgårde mellan Gudingen och Gamlebyviken (i naturreservatet Segersgårde) är det en storslagen utsikt över innerskärgården. Nedanför klinten märks intressanta strandbildningar.

Stora delar Misterhults skärgård är avsatt som naturreservat (Misterhults Skärgårdsreservat). Skärgården är mycket mångformig och variationsrik, naturskön och attraktiv med utsökta tillfällen till båtsport, bad, kanoting och fiske, natur- och kulturstudier. Den besöks av tiotusentals båtfarare, särskilt utmed den mycket trafikerade båtleden längs östersjökusten. Det finns goda replipunkter även för landbaserat friluftsliv.

Vägförbindelserna till området är goda. De kollektiva förbindelserna är dock förhållandevis outvecklade.

Riksintresse för yrkesfisket

Riksintresset för yrkesfisket, 3 kap 5 § MB, är sammanlagt 391 km² och omfattar Kvädö, Västerviks och Misterhults skärgårdar. Riksintresset stipuleras av att det är ett fångstområde för ål och sötvattensarter.

Gällande detaljplaner

Horn omfattas av sex olika detaljplaner, vilka har mycket varierande planbestämmelser. Planerna upprättades ursprungligen som avstycknings- eller byggnadsplaner med syfte att endast medge fritidshusbebyggelse.

Delområdet Grönö regleras av en avstyckningsplan från 1946. Denna plan medföljs inte av några planbestämmelser och bebyggelsen på Grönö regleras således inte mer ingående än vad som föreskrivs i 2 och 3 kap PBL.

Fastigheterna i delområdena Lindödjupet och Horns Udde regleras av en byggnadsplan från 1955. Denna medger en byggrätt på högst 10 % av tomten, med en högsta tillåtna byggnadshöjd på 3,5 meter och en minsta tomtstorlek på 1200 m². Undantag får dock medgivas från minsta tomtstorlek om

särskilda skäl förekommer. Enligt byggnadsplanen får dessutom inga byggnader uppföras vars användning kräver att avloppsledningar anläggs. Två fastigheter är planlagda för handelsändamål.

En av fastigheterna, längst ut på Horns Udde, regleras av en egen detaljplan från 1989. De enda skillnaderna från den tidigare planen är att byggnadshöjden regleras till högst en våning, istället för 3,5 m.

Delområdet Hästhagssjön omfattas av en byggnadsplan från 1960. Byggnadsplanen medger en minsta tomstorlek på 1500 m², men även denna plan tillåter undantag om det finns särskilda skäl. Byggrätten varierar av tomstorleken. På tomter med större areal än 2000 m² kan miljö- och byggnadsnämnden tillåta att två huvudbyggnader uppförs. I de fall två huvudbyggnader får uppföras begränsas den sammanlagda byggnadsarean till 140 m² och på övriga tomter är högsta tillåtna byggnadsarea 100 m². Liksom föregående plan tillåter inte heller denna plan att byggnader uppförs vars användning kräver att avloppsledningar anläggs.

I delområdet Målängen regleras fastigheterna av en byggnadsplan från 1963. Enligt planbestämmelserna får tomterna inte ha en mindre areal än 1000 m², men även här får undantag från denna bestämmelse medgivas. Den totala

byggnadsarean får inte överstiga 120 m² och den högsta tillåtna byggnadshöjden är 3,5 m för bostadshus och 2,5 m för uthus. I byggnadsplanens inledande bestämmelser anges även att ”byggnad [får] icke förses med inredning, vars användande påkallar anläggande av avloppsledning för bortförande av fekalier”.

Delområdena Pepparängen och Bråtviken regleras av en byggnadsplan från 1981. Denna plan medger en minsta tomstorlek på 1000 m² och en sammanlagd byggnadsarea på 100 m², varav en gårdsbyggnad får utgöra högst 30 m². Huvudbyggnaden får ha en högsta byggnadshöjd på 3,5 m och gårdsbyggnaden 2,5 m. I denna plan finns inga restriktioner mot att avloppsledningar anläggs. 1994 gjordes en ändring av denna plan och den största byggnadsarean för några fastigheter utökades till 140 m². Dessa fastigheter är dock ännu inte bebyggda, på grund av det exploateringsavtal som tidigare upprättats. Ett antal fastigheter inom denna plan, i Bråtviken och längs Grönsundet, är undantagna från dessa planbestämmelser, och regleras istället av samma avstyckningsplan som gäller för Grönö.

Markägoförhållanden

Huvudvägen Hornsvägen, som leder från Västervikstort ut till Horns Udde, förvaltas av Västerviks kommun. Kommunen äger

vidare den brygga som finns längst ut på Horns udde. Företaget Pepparängens förvaltnings AB äger markområdet vid Pepparängen, Bråtviken och Grönö samt flera avstyckade fastigheter i området, vilka i dagsläget är obebyggda. En stor del av planområdet ägs av Bruno Bengtsson, Horns gård. Horns samfällighet äger och förvaltar de lokalvägar, vänd- och parkeringsplatser, delar av grönområdena samt områden för bryggor och bad, inom det markområde de äger, samt inom Företaget Pepparängens förvaltnings ABs och Horns Gårds område för följande vägar: Pepparängsvägen, Borgövägen mfl, Bråtviksvägen, Grönövägen, Lilla Grönsundsvägen, Grönsundsvägen, Kohagsvägen mfl. Borgö ägs av Statens fastighetsverk och övriga fastigheter i området ägs av privata fastighetsägare, se karta *Markägoförhållanden*.

Miljökvalitetsnormer

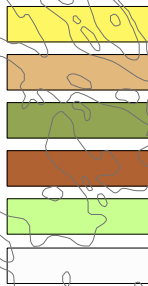
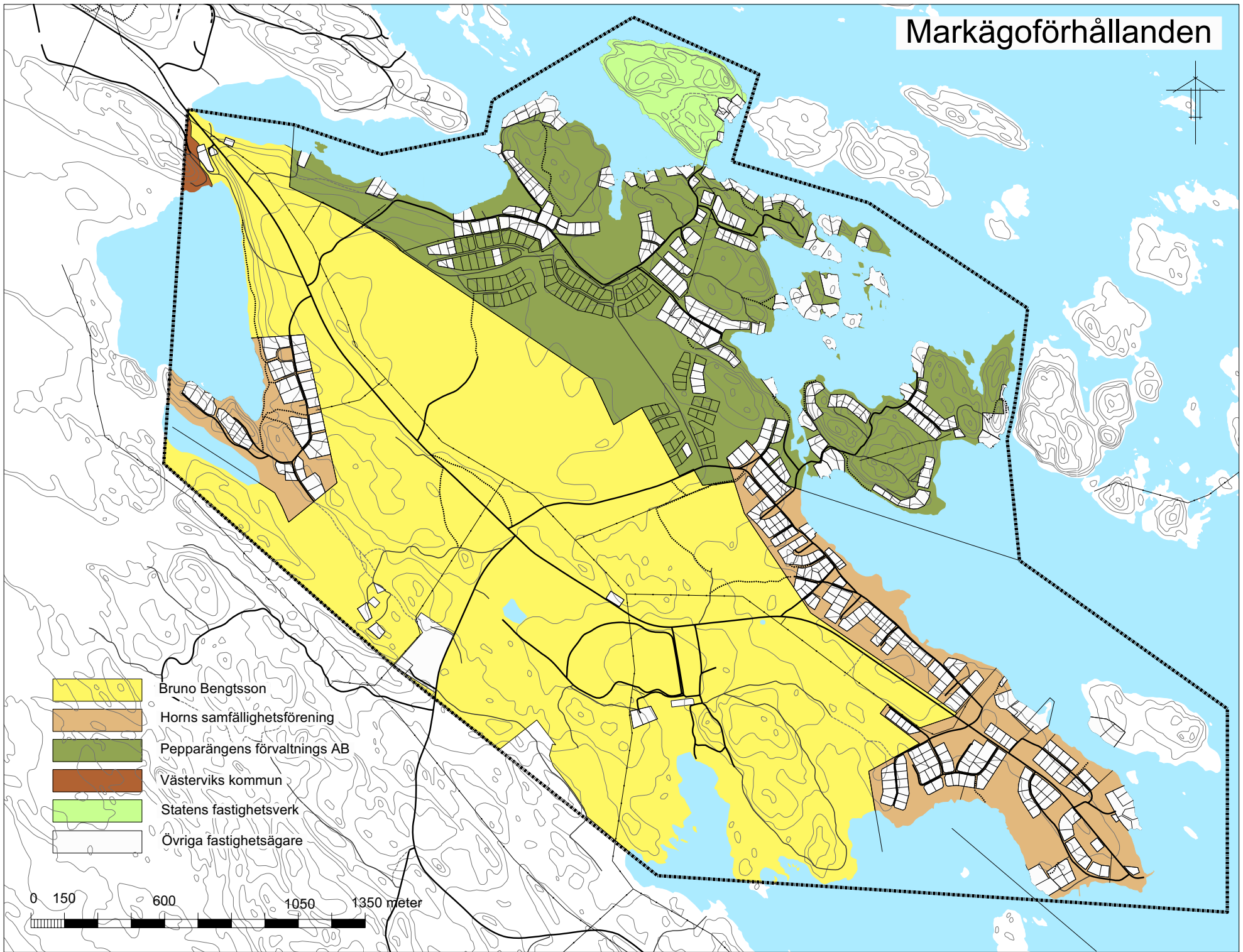
För att skydda människors hälsa eller miljön får regeringen föreskriva om miljökvalitetsnormer (MKN). Normerna ska inte reglera vad som är tillåtet att släppa ut utan ange den miljökvalitet som ska finnas. Kommunerna är skyldiga att säkerställa att normen uppfylls. Det innebär också att planering och planläggning måste göras på ett sådant sätt att möjligheten till att uppfylla normen underlättas.

De miljökvalitetsnormer som tagits fram hitintills är:

- Normer för utomhusluft avseende halten av kväveoxid och svaveldioxid för skydd av människors hälsa i tätorter.
- Ett värde för kvävedioxid för skydd av vegetation utanför tätorter och ett för svaveldioxid för skydd av ekosystem utanför tätorter.
- Ett värde för halten av bly i utomhusluft för skydd av människors hälsa och miljön i hela landet.

Mätningar av kvaliteten på utomhusluften i gaturum inne i Västerviks stad har pågått sedan i slutet av 1980-talet. Halterna av svavel- och kvävedioxider har minskat kraftigt de senaste 10 åren och miljökvalitetsnormerna klaras med god marginal. Det gör även miljökvalitetsnormerna för bensen och partiklar (PM10). Bensenhalten uppmättes under vinterhalvåret till 1,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Partikelhalten ligger på ca 15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Detta är klart under miljökvalitetsnormen på 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Markägoförhållanden

- Bruno Bengtsson
- Horns samfällighetsförening
- Pepparängens förvaltnings AB
- Västerviks kommun
- Statens fastighetsverk
- Övriga fastighetsägare

Områdesförutsättningar

Historik

All mark på Horn tillhörde från början Horns Gård, vilken finns omnämnd i skrifter redan från 1371. Då ägdes gården av Bo Jonsson Grip och kallades för Kilmare Horn. Namnet Horn kommer av spetsig vik eller udde och på äldre kartor återges Horn just som en starkt markerad spetsig udde. Idag ägs Horns Gård av Bruno Bengtsson, som äger och driver Horn Line Stuteri för travhästar. Genom åren har gården bytt ägare ett antal gånger och avstyckningar av den ursprungliga fastigheten har gjorts. De första tomterna såldes redan på 1920-talet och dessa var främst lokaliserade vid Pepparängen och Borgö. Försäljningen fortsatte under 1930-talet, men dock i liten omfattning. På 1940-talet började tomter avstyckas på Grönö och vid Lindödjupsviken. Avstyckningen av tomter fortsatte och under 1950- och 1960-talen bebyggs de flesta fastigheterna med fritidshus. Under denna period flyttades även ett antal banvaktstugor ut till Horn, vilka kom att fungera som fritidshus.

En svensk tradition, som går långt tillbaka i tiden, är att bo i fritidshus på sommaren. Närheten till natur och vatten samt det liv som förknippas med sommar och semester är det som främst lockar människor att sommartid vilja flytta ut till ett fritidshus.

Allt fler människor vill emellertid bo i denna miljö året om, vilket har medfört att fler och fler fritidshus omvandlats till permanentbostäder.

När Hornsområdet först togs i anspråk var det i form av enkla sommarstugor dit människor cyklade ut på helgerna för att få uppleva naturen. Så småningom byggdes stugorna om och till och började nyttjas mer och mer. De boende började ställa högre krav på standarden och vatten och avlopp installerades i många hus. Permanentningen av fritidshusen började först på 1980-talet och idag nyttjas lite drygt 20 % av fastigheterna mer än 8 månader om året.

I och med att enkla vatten- och avloppslösningar utnyttjas mer och mer, skapas en komplicerad situation där kombinationen av näraliggande enskilda brunnar, saltvatteninträngning, avloppspåverkan och många gånger olämplig mark för infiltration, medför att en vatten- och avloppslösning byggd på en mängd spridda enskilda anläggningar inte längre är hållbar.

Rekreation

Eftersom Horn är beläget vid kusten finns det stora möjligheter till havsbad, men även bad i insjö. Det finns stora möjligheter för allmänheten att nå strandremsan som omger området. I området finns även två badplatser samt många

klippor och vikar där bad är möjligt. Badplatserna är lokaliserade vid Grönöbron samt vid Hästhagssjöns sydligaste del.

Vidare finns ett antal privata små bryggor längs stränderna samt en kommunalägd stor brygga, Hornsbryggan, som ligger längst ut på Horns Udde.

Genom skogsområdena leder ett antal stigar som används för rekreation. Dessutom används själva Hornsvägen av många Västerviksbor för motionsändamål. Många går, joggar, åker in-lines, cyklar och så vidare längs Hornsvägen för att ta sig ut till Hornsbryggan. Denna är en mycket viktig målpunkt i området, då många åker dit för att promenera i omgivningarna och/eller titta på havsutsikten.

Natur

Kustremsan varierar från att i norra delen av planområdet bestå av klippor och hållmarkstallskog till att i söder mer bestå av låglänta gräs- och vasspartier samt blandskog. På landsidan omges planområdet i norr främst av blandskog, med stora inslag av barrträd. I mellersta och södra delarna består området också av blandskog, men här dominerar istället lövträd. I områdets södra delar finns även stora öppna ängs- och hagmarker samt betesmark för hästar.

Nyckelbiotoper och skogliga naturvärden

Inom planområdet finns fyra områden som av skogsstyrelsen är klassade som nyckelbiotoper och tre områden med skogliga naturvärden. Det mest intressanta av dessa ligger på Borgö och utgörs av ett större lövskogsområde med gamla grova ekar och rik lundflora. Vid Hästhagssjöns utlopp vid den norra stranden finns en sumpskog med klibbal av grova dimensioner och med många bohål. I anslutning till Hornsvägen vid Stathem finns en sekundär ädellövnaturskog med ek, björk och asp och vid mynningen till Örserumsån finns ett område med ek och al. Dessa områden kommer inte att bebyggas, utan avsätts som naturmark i detaljplanen, se karta *Naturvärden*.

Hotade växt- och djurarter

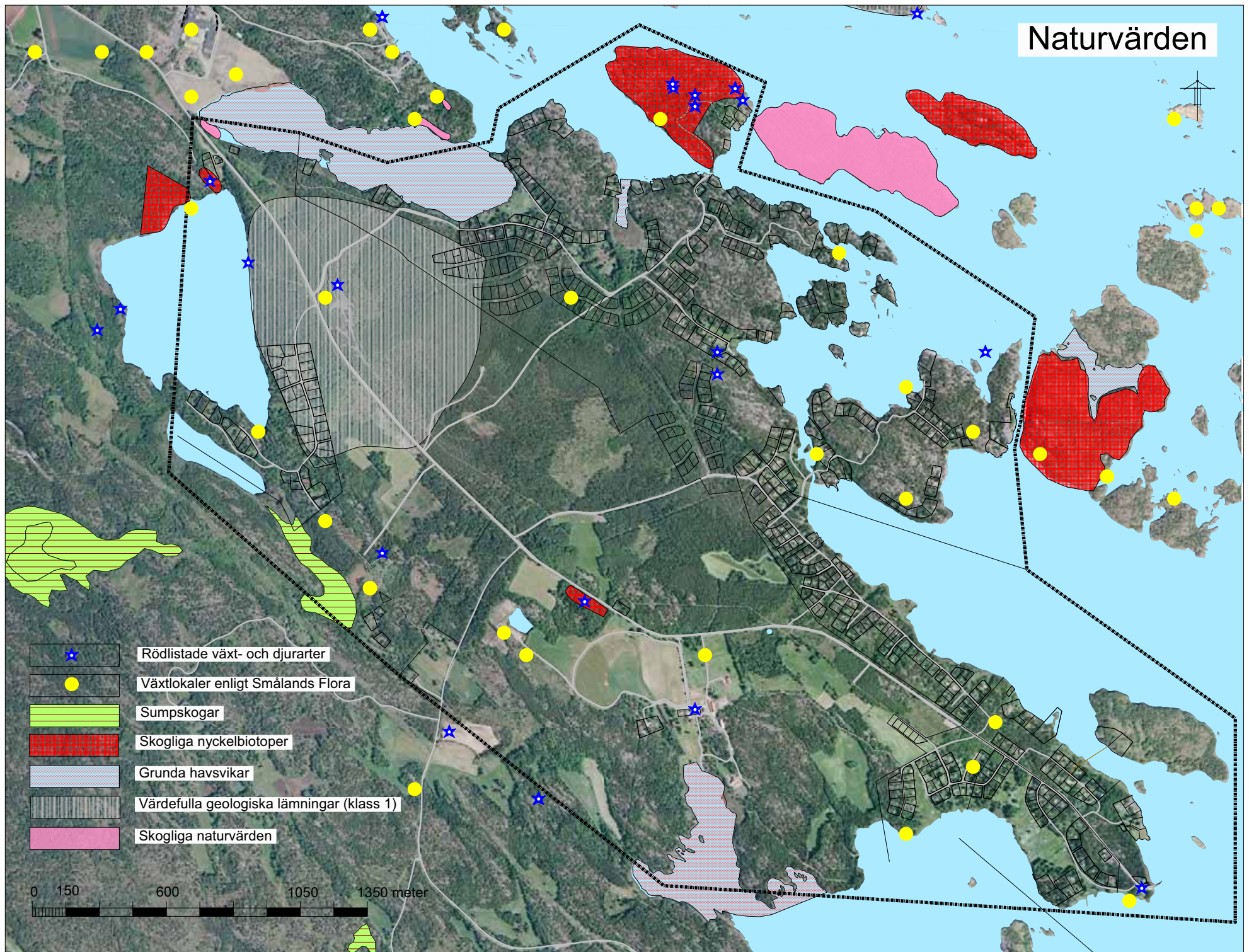
Inom området finns ett antal rödlistade djur och växtarter rapporterade. De flesta återfinns inom nyckelbiotoperna och områden med skogliga naturvärden. En vanlig indikatorart är rosa skärelav. Från Borgö har bl.a. rapporterats förekomst av apollofjäril, mindre träfjäril, glimfältmätare och svartfläckt glansfly vilka alla är missgynnade (NT).

Grunda havsvikar

I området finns tre grunda havsvikar som särskilt har utpekats av länsstyrelsen som viktiga lek- och uppväxtområden för gädda och abborre. Dessa vikar, vilka delvis även ingår i

Naturvärden

riksintresset för yrkesfisket, är Örserumsviken, Hornsgloet och Drejen och de beskrivs nedan.

Örserumsviken

Örserumsviken är en havsvik med en yta på cirka 40 hektar. Den avgränsas i norr av Solbergsudde, som tillsammans med Lysingsbadet och Korpaholmarna utanför Örserumsvikens mynning utgör ett välbesökt rekreativområde. Vid Örserumsvikens inre strand ligger före detta Westerviks Pappersbruk som bedrev verksamhet där mellan åren 1915 och 1980. Produktionen utgjordes av papper och papp med returpapper som huvudsaklig råvara. Verksamheten har inneburit utsläpp av stora mängder PCB- och kvicksilverförorenade fibrer till Örserumsviken. Gifterna har under årens lopp läckt från bottensedimenten och transporterats ut i Östersjön. Med hjälp av statliga och kommunala bidrag har en omfattande sanering av hela Örserumsviken genomförts. De praktiska arbetena med muddring och deponering av muddrade massor startade under hösten 2001 och entreprenadarbetena blev klara under 2004. Projektet avslutades under 2006, men viss miljökontroll kommer att genomföras under lång tid framöver.

Örserumsviken utgör nu en av de vikar i Västerviks kommun som har mycket god potential för att vara lek- och uppväxtlokal för gädda och abborre. Det område i viken som kräver störst

hänsyn med avseende på vikens biologi är den inre delen, från Vassbäckens mynning ut till den lilla ön Karins holme. Denna inre del har tätväxande bottenbunden vegetation och är en viktig lek- och uppväxtmiljö för fisk. Vattendjupet i den inre delen är 1-3 meter, medan vattendjupet är 4-5 meter i den yttre delen och vegetationen på botten mer sparsam.

Hornsgloet och Drejen

Hornsgloet och Drejen har enligt inventeringen tämligen god potential som uppväxtlokal för gädda och abborre. Drejen är en liten skyddad vik med bladvassomgivning. Axslinga dominerar med inslag av borstnate. I den yttre delen av viken finns bryggor. Hornsgloets omgivning domineras av klipp och stenstränder och betydande bladvassbälten finns främst i norra delen mot Horns Gård. Undervattensvegetationen består främst av borstnate med inslag av axslinga och hornsärv. Fram till Horn Gårds brygga finns en muddrad kanal.

Geologi

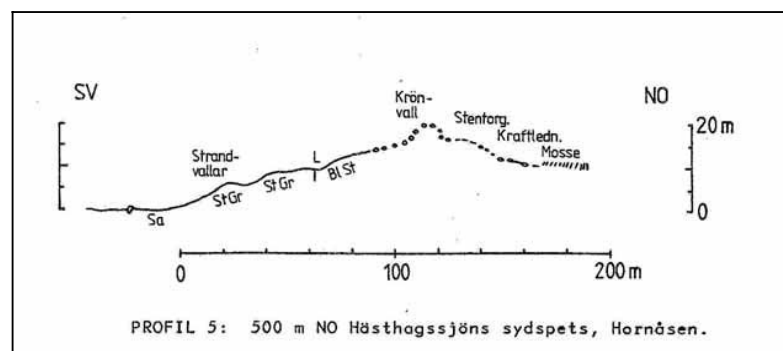
Berggrunden i Västerviksområdet bildades för mellan 2.200 och 1.750 milj. år sedan och uppvisar en komplicerad tektonik. Området domineras av Västervikskvartsit och graniter med gångar av metabasit och metasediment. De nordvästra delarna av Hornslandet består av en drumlin.

Värdefulla geologiska lämningar

I Grusinventeringen från 1985 står följande om Hornslandet:

Mellan Hästhagssjön och Horns udde utbreder sig en svallningsutformad stenig grusavlagring, som når sin största mäktighet vid klapperstensfältet (stentorget) öster om Hästhagssjön. Här återfinns en märklig bård av strandmönster i form av hak, vallar och krönklapper över en stor yta. Strandformerna torde ha utpreparerats av Litorinahavet. Se profil 5. // Från Hornsgärdet sänker sig grusplatån successivt ned mot Horns udde. (Översiktlig grusinventering Västerviks kommun, Länsstyrelsen i Kalmar län informerar 1985:2)

Profil av Hornsåsen ur *Översiktlig grusinventering Västerviks kommun*. Denna geologiska avlagring, betecknad stentorget, har i grusinventeringen bedömts som synnerligen skyddsvärd, vilket innebär att täktverksamhet inte bör förekomma i detta område.

De södra delarna av området har bedömts som mycket skyddsvärda medan övriga delar av avlagringen inte har något skyddsvärde. Bebyggelse ska inte placeras på, eller i anslutning till stentorget, men kan däremot placeras in på och de övriga områdena. Vidare föreslås att ett naturreservat bildas för stentorget och dess närmaste omgivning .

Stentorget

Kulturmiljö

En kulturmiljöutredning har, efter plansamrådet, utarbetats av Kalmar läns museum i samarbete med Västerviks museum. Utredningen baseras på planförslaget i samrådshandlingen. Nedan följer en sammanfattning av utredningen.

Som de flesta landskap har Hornslandets miljö formats i mötet mellan människa och natur över en lång tid. I miljön finns element som har genererats av en mängd olika mänskliga aktiviteter. För Hornslandets del har det kust- och stadsnära läget varit grundläggande för hur miljön formats. Grovt sett finns det två historiska aktiviteter på Hornslandet som varit så omfattande att de satt sin prägel på hela landskapet. De kan därmed, om än schematiskt, placeras i:

- det äldre agrarlandskapet som dominerar åt sydväst
- 1900-talets fritidslandskap som dominerar åt nordost

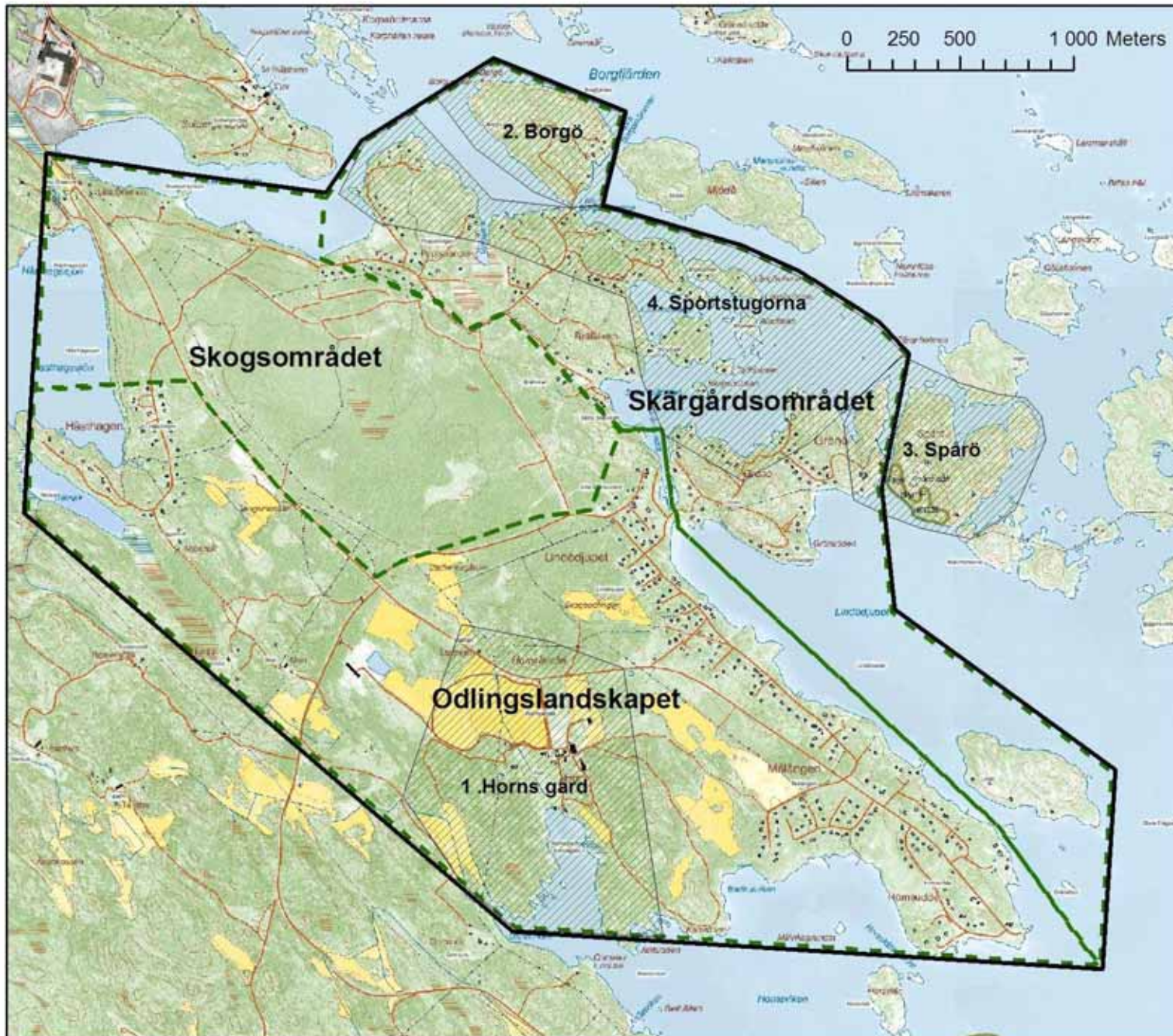
I Hornslandets miljö påträffas dessutom många objekt och mindre miljöer från tider och aktiviteter som inte kan sägas prägla hela landskapet på samma genomgripande sätt som ovanstående. De flesta av dem kan hänföras till någon av följande kategorier:

- Fornlämningar
- Förvaltnings-, försvars- och sjöfartsmiljöer
- Industrimiljöer

Denna beskrivning utgör dock en mycket långt driven förenkling av en komplex verklighet där en mångfald av kulturhistoriska fenomen av olika ålder återfinns sida vid sida.

Utredningsområdets största *kulturhistoriska värden* är främst knutna till det äldre agrarlandskapet, till de försvars-, tull- och lotsfunktioner som funnits i området, samt till den äldsta generationens sportstugor (från 1920-1940-talet). Likt andra skärgårdsmiljöer ligger utredningsområdets ”centrum i periferin”, d.v.s. det är utmed stränderna som den historiska aktiviteten avseende kommunikation, näringsfång, bosättning m.m. har varit som störst. Kulturmiljön kan därför i stor utsträckning betraktas ”utifrån och in”. Den starkaste kulturpräglingen, de största kulturvärdena och de ur kulturmiljövårdens perspektiv känsligaste områdena återfinns i en zon ned mot vattnet.

Utredningsområdet har i detta arbete indelats i tre områden utifrån karaktär och kulturmiljöinnehåll: *Skärgårdsområdet* i nordost, *Skogsområdet* i nordväst och *Odlingslandskapet* i sydväst (se karta nedan). *Skärgårdsområdet* är det område som *hyser de största kulturhistoriska värdena ur bebyggelsesynpunkt* och som därför är känsligast för förändring. En komplettering av tomter i linje med vad som föreslagits i planförslaget bör kunna vara möjlig, men med en ökning av byggrätterna är risken uppenbar att den äldre och

- Skyddsvärda områden
- Planområdet
- Delområden

Skyddsvärda områden inom Hornslandet.

kulturhistoriskt värdefulla sportstugebebyggelse rivs och ersätts med moderna villor. Fritidshusbebyggelsen i detta område är ännu relativt homogen. Nybyggnader i området bör anpassas till de befintliga stugornas skala och utförande. Ökade byggrätter och en alltför otyglad frihet i utformningen av tillkommande bebyggelse kommer att förta områdets karaktär.

Skogsområdet är det område som i det föreliggande planförslaget föreslås för den mest omfattande utbyggnationen. Skogsområdets *kulturvärden bedöms som begränsade* och de föreslagna utbyggnaderna som acceptabla ur kulturmiljövårdens synvinkel.

Odlingslandskapet karakteriseras av *en tydligare kulturprägel* än i de övriga delområdena och det är därför mer angeläget att man vid utbyggnaderna *beaktar områdets karaktär och de kulturhistoriska element* som finns där. Bevarade vägar och torpmiljöer, samt tillvaratagande av hagmarkskaraktären har poängterats. Dock bör de utbyggnader som skisserats i planförslaget kunna accepteras.

Befintlig byggnadsmiljö och kulturhistoriska landskapselement

De två historiska centralpunkterna i området finns kring Spårösund och kring Horns gård. Båda platserna har *höga kulturhistoriska värden*. Området kring farleden i Spårösund

(se karta ovan, område 3.Spårösund) kan genom sin historiska dignitet och befintliga miljö bedömas vara av *stort regionalt, till och med nationellt, kulturhistoriskt intresse*.

Spårösundsmiljön borde dessutom kunna fungera som en besöksmiljö. Området kring Horns gård (område 1.Horns gård) är främst av *lokalhistoriskt intresse*, men centralt för förståelsen av utredningsområdet. Även på Borgö (område 2.Borgö) finns en miljö med *särskilda kulturhistoriska värden*, där välbevarade och karakteristiska äldre byggnader ligger i ett småskaligt odlingslandskap med kulturlämningar. Inför detaljplaneläggning bör man närmare utreda förutsättningarna för ett skydd av dessa tre miljöer.

De nordöstra delarna av Hornslandet samt angränsande öar, är även *kulturhistoriskt intressanta* som ett av regionens första sommarstugeområden. Detta (område 4.Sportstugorna) är sannolikt ett av få i Kalmar län som får en sammanhållen sportstugebebyggelse redan omkring år 1940. Eftersom sommarboende och turism har utgjort betydelsefulla funktioner under 1900-talet i länet och i Västervikstrakten, bedöms även detta område vara av *regionalt kulturhistoriskt intresse*.

Utredningen föreslår att man i den vidare planeringsprocessen närmare utreder vilka *särskilda kulturhistoriska värden*, i form av sammanhållna bebyggelseytor och enskilda stugor, som finns här.

Utöver dessa områden finns många enskilda byggnader och mindre grupper av hus med *ansenliga lokalhistoriska och miljöskapande värden* på Hornslandet. Det gäller dels områdets torpstugor, dels sportstugor som bevarat sin ursprungliga karaktär. Från 1950-talet och framöver finns fortfarande så många välbevarade sommarstugor att det inte är motiverat att utpeka enskilda byggnader. En utbyggnad av Hornslandets bebyggelse kommer att innebära ett ökat förändringstryck och därmed ett hot mot dessa byggnader.

Utredningsområdet har delats in i tre områden utifrån karaktär och kulturmiljöinnehåll: *Skärgårdsområdet* i nordost, *Skogsområdet* i nordväst och *Odlingslandskapet* i sydväst (se karta ovan).

Skärgårdsområdet är det område som *hyser de största kulturhistoriska värdena ur bebyggelsesynpunkt* och som därför är känsligast för förändring. En komplettering av tomter i linje med vad som föreslagits i planförslaget bör kunna vara möjlig, men med en ökning av byggrätterna är risken uppenbar att den äldre och kulturhistoriskt värdefulla sportstugebebyggelse rivs och ersätts med moderna villor. Fritidshusbebyggelsen i detta område är ännu relativt homogen. Nybyggnader i området bör anpassas till de befintliga stugornas skala och utförande. Ökade byggrätter och en alltför otyglad frihet i utformningen av tillkommande bebyggelse kommer att förta områdets karaktär.

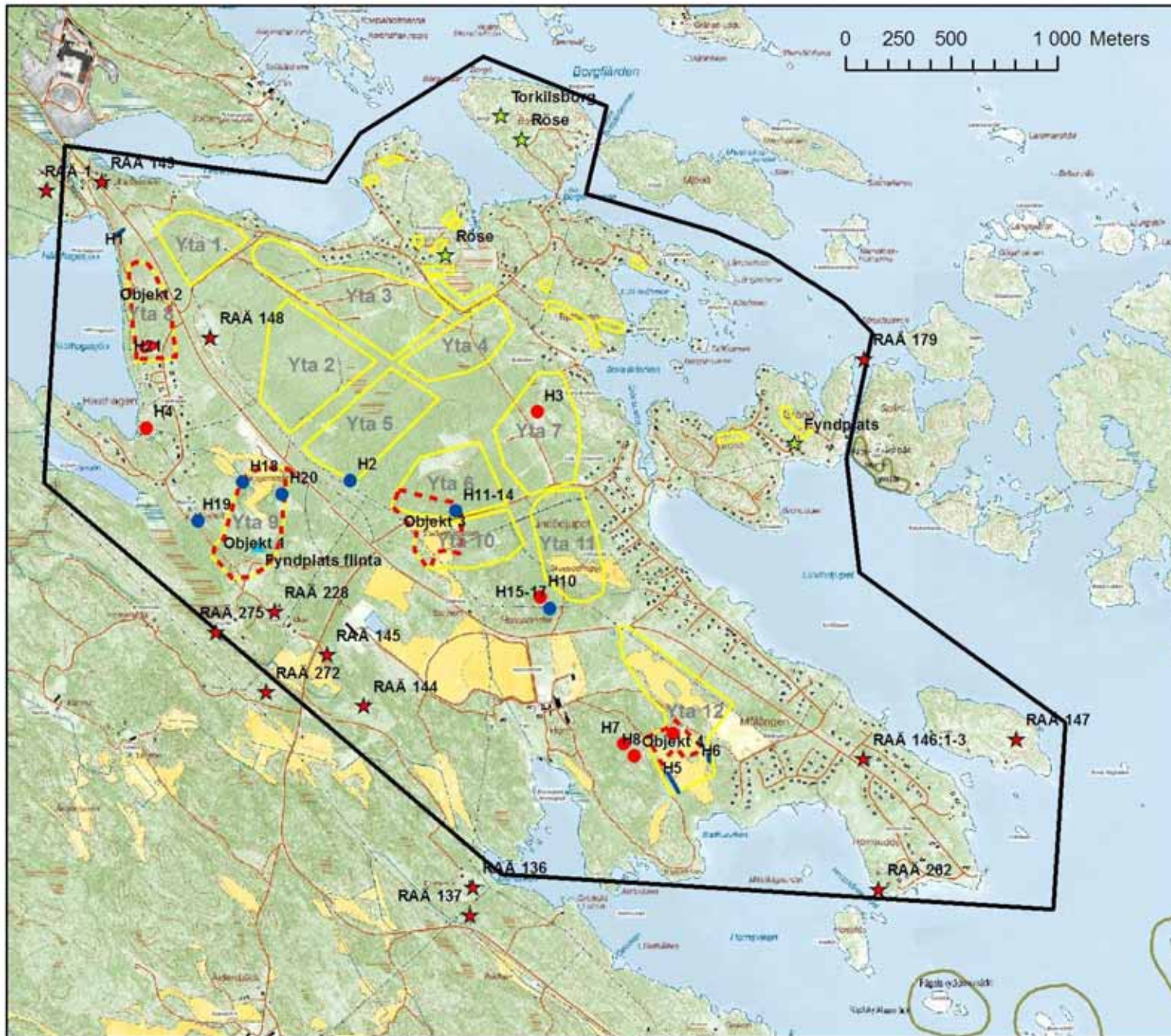
Skogsområdet är det område som i det föreliggande planförslaget föreslås för den mest omfattande byggnationen. Skogsområdets *kulturvärden bedöms som begränsade* och de föreslagna utbyggnaderna som acceptabla ur kulturmiljövårdens synvinkel.

Odlingslandskapet karakteriseras av *en tydligare kulturprägel* än i de övriga delområdena och det är därför mer angeläget att man vid utbyggnaderna *beaktar områdets karaktär och de kulturhistoriska element* som finns där. Bevarade vägar och torpmiljöer, samt tillvaratagande av hagmarkskaraktären har poängterats. Dock bör de utbyggnader som skisserats i planförslaget kunna accepteras.

Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar

Den arkeologiska fältinventeringen visar att det finns fler fornlämningar inom området än vad som tidigare var känt. Observera att inventeringen i huvudsak endast utfördes inom de av kommunen preciserade exploateringsytorna och att denna inte på något sätt utgör sig för att vara heltäckande för hela Hornslandet. Om exploateringsytorna kommer att flyttas eller flera kommer till i planläggningen, liksom större ingrepp för ledningar, vägar o dyl. som ligger utanför befintliga väg- och ledningssträckningar eller angivna exploateringsytor bör kompletterande arkeologiska fältinventeringar göras. Detta

N
1:26 667

Fornlämningar

- ▲ Fyndplats flinta
- Fast fornlämning
- Övrig kulturhistorisk lämning
- Övrig kulturhistorisk lämning
- Fast fornlämning
- Objekt

- ★ Registrerad fornlämning
- ★ Arkivuppgift om fornlämning
- Fast fornlämning
- Exploateringsytor
- Förtätningstomter
- Planområdet

Fornlämningsbild efter utredningen.

gäller även de strand-/sjöområden som kan komma att påverkas av byggnationer, muddringar och anläggningsarbeten och där marina lämningar kan förväntas finnas på havsbotten, omfattningen av sådana arbeten har ej preciserats i kommunens underlag inför denna utredning och dessa områden har därför ej ingått i fältbesiktningen.

Inom utredningsområdet registrerades 7 fornlämningar som bedöms utgöra *fast fornlämning enligt Kulturminneslagen (KML)*. Här registrerades också 9 lämningar som förts till kategorin *övriga kulturhistoriska lämningar*, vilka ej har samma status som en fast fornlämning, men ändå bedöms ha ett högt kulturhistoriskt värde. I området finns också ett stort antal samlingar av röjningssten i och kring åker- och ängsmarkerna, både de som ännu brukas och de som idag är tagna ur bruk. Dessa lämningar har i regel ej ett sådant värde att de förts inom någon av de ovan stående två lämningskategorierna, däremot har de ett kulturhistoriskt värde i stort, eftersom de speglar de aktiviteter som under hundratals år omdanat Hornslandets landskap. Detta är särskilt påtagligt i det s.k. Odlingslandskapet och det är önskvärt att i samband med planläggningsarbetet *beakta områdets karaktär och dessa kulturhistoriska element*, genom att lämna vissa odlingslämningar och även ta hänsyn till markslag vid planeringen av t.ex. grönytor och allmänningar, så som man tidigare har gjort i stugområdena vid Horns udde och Målängen.

Vidare har 4 områden markerats vilka bedöms som *topografiskt lämpliga lägen för dold fornlämning (förhistoriska boplatser)*. När det gäller redan registrerade fornlämningar, liksom de objekt som beskrivs i detta arbete, skall ansökan om vidare antikvariska åtgärder i form av kompletterande utredningar (särskild utredning s.k. steg 2) eller förundersökningar, ställas till Länsstyrelsen i Kalmar, som är beslutande i dessa frågor. I denna rapport görs endast antikvariska rekommendationer gällande fornlämningsmiljön. För detaljerade beskrivningar av lämningarna se bilaga 3. Utredningen utesluter dock ej att lämningar från förhistoriska aktiviteter kan finnas dolda under mark även i de områden som ej markerats som topografiskt lämpliga boplatslägen, då en terrängrekognosering inte ger en fullständig bild av fornlämningsmiljön. För att utröna detta krävs i regel, t.ex. utredning steg 2 med schaktning, provgroppar eller fosfatkartering, efter Länsstyrelsens rekommendationer och beslut.

Befintliga vatten- och avloppslösningar

Miljö- och byggnadskontoret utförde en översiktlig inventering av avloppen på Horn 1998 samt en enkätundersökning år 2002. Dessa undersökningar visade att den vanligaste avloppslösningen för BDT-vattnet var

slamavskiljning i antingen två- eller trekammarbrunn. Hur många av fastigheterna som då hade fungerande infiltration i mark efter slamavskiljningen är dock oklart, då det hade krävs omfattande undersökningar för att klargöra detta. Ett fåtal fastigheter hade andra lösningar såsom, stenkista, enkammarbrunn samt olika typer av enklare infiltration. Några fastigheter saknade helt avloppslösning för BDT-vattnet. Den vanligaste toalettlösningen var WC till slutna tank, vilket 46 % av fastigheterna hade. 30 % av fastigheterna hade torrtoalett, så som mulltoa och separett. Övriga fastigheter hade utedass, med antingen latrinhämtning eller med latrin kompost.

De flesta fastigheterna på Horn hade löst dricksvattenförsörjningen gemensamt, antingen genom en gemensamhetsanläggning eller genom gruppvisa anläggningar tillsammans med grannar. Sammanlagt fanns det, år 2002, åtta samfälligheter för vatten och övervägande delen av dem som hade gemensam vattenförsörjning var då nöjda, med både tillgången och kvaliteten. Det har dock förekommit att vattnet tagit slut i dessa gemensamhetsanläggningar. Det var främst på Grönö samt i Pepparängen och Bråtviken som fastighetsägarna redan då ansåg att tillgången och kvaliteten på vattnet var undermålig. Detta kan bero dels på att det i dessa områden finns många enskilda dricksvattenbrunnar och dels på de svåra markförhållandena. Det finns även en liten

andel fastighetsägare på Horn som inte har någon vattenförsörjning alls.

Olägenheter för människors hälsa och miljön, på grund av avloppsvatten, förekommer i fritidsområdena på Hornslandet. Ytterligare olägenheter följer med ökat boende i området. I beslut från 20080313 skriver länsstyrelsen att det finns skäl att vidta åtgärder beträffande avloppsförhållandena på Hornslandet och begär av kommunen en tidsplan för genomförande av VA-utbyggnad. Det anges att genomförande inte ska mer än högst 3 år.

Kommunikationer

Från Västerviks tätort ut till Hornsbryggan leder huvudvägen Hornsvägen. Den högsta tillåtna hastigheten på denna väg varierar mellan 50 och 70 km/h. Med undantag av några partier har vägen en relativt god standard, då den har en någorlunda god sträckning samt är belagd med asfalt. Den saknar dock gång- och cykelbana, belysning och mittmarkering, vilket gör att den upplevs som osäker och otrygg, främst för oskyddade trafikanter. Samtliga lokalvägar i de olika delområdena är, sedan slutet av 1980-talet, även de asfalterade. De är dock smala, kurviga och i många fall även är branta och har dåliga siktförhållanden. Bitvis har lokalvägarna därför dålig trafiksäkerhetsstandard. Den

vanligaste hastighetsbegränsningen är 30 km/h, men även 50 km/h förekommer. Hornsområdet saknar helt kollektivtrafikförsörjning i dagsläget.

Service

På Horn saknas helt både kommersiell och offentlig service. Närmaste dagis och F-6 skola samt matvaruaffär återfinns cirka 5 kilometer från områdets norra gräns.

Risikfaktorer

Översiktsplanen ska enligt plan- och bygglagen redovisa riskfaktorer, som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden. Nedan behandlas områden med särskilda risker på en översiktlig nivå.

Buller

Hornsvägen är huvudväg för genomfartstrafik och har en hastighetsbegränsning på 70 km/h. Denna alstrar buller och bebyggelse bör därför förläggas en bit in i skogen. Hur långt detta avstånd bör vara avgörs i detaljplaneringen.

Radon

Översiktsplanen anger att planområdet ligger inom ett område med risk för höga radonhalter. Enligt kommunens rutiner

hanteras frågan i samband med bygglov, då kraven på byggnader ska säkerställa att radonhalten inte överstiger rekommenderade nivåer inomhus.

Klimatförändringar, höjd havsnivå och översvämningsrisk

Enligt delbetänkande SOU 2006:94 "Klimat och Sårbarhetsutredningen" kan nederbörden öka med ca 5 – 25 % fram till 2070. I utredningen nämns även att vattennivåerna i hav, sjöar och vattendrag kan öka, i havet upp till ca en meter till 2100. Denna risk är något som den fysiska planeringen måste förhålla sig till.

Risk för översvämning av sjöar och vattendrag inom planområdet är relativt liten. Däremot kan en havsvattenhöjning på en meter och en naturlig fluktuation på 80 cm betyda att bostadsbebyggelse är direkt olämplig på en grundläggningshöjd under + 2 meter.

Beredskap

I likhet med andra kommuner finns även i Västerviks kommun risker som kan uppfattas osannolika i vår vardag. Kommunens planläggning ska utgå från att dessa kan inträffa utan att för den skull vidta specifika åtgärder. Kända risker ska däremot i möjligaste mån minskas eller undanröjas.

Sådana kända risker är t ex:

- Samhällsstörningar som elavbrott, tele/datastörningar, störningar i dricksvattenförsörjningen, extremväder, sabotage/terrorhandlingar,
- bränder i bostäder, industrier, vårdanläggningar, samlingslokaler, hotell, lantbruk, fartyg, olje- och gasdepåer och terräng,
- olyckor som vägtrafikolyckor, tågolyckor, fartygsolyckor, flygolyckor, kemikalieolyckor, oljeutsläpp längs kusten, drunkning och övriga personolyckor samt
- akuta sjukdomstillstånd då ambulans inte finns tillgänglig i kommunen.

I Västerviks kommun finns god beredskap om det skulle inträffa en stor olycka eller annan händelse. Kontinuerliga analyser och beredskapsförberedelser genomförs av samhällets sårbarhet.

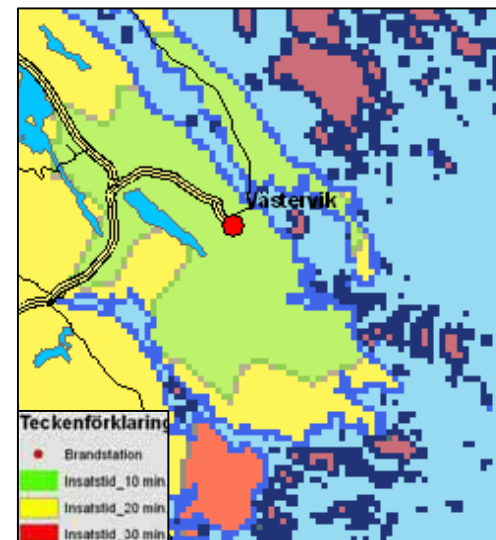
Beredskaps- och säkerhetsarbetet genomförs i första hand för att förbättra förmågan att klara stora olyckor och kriser i fredstid så kallade extraordinära händelser.

Kommunens krisledningsnämnd och krisledningsgrupp har en central roll i denna beredskap. Politikerna i krisledningsnämnden ska fatta de övergripande besluten vid en kris. Krisledningsgruppen, som består av förvaltnings- och

bolagschefer ansvarar för själva krisledningsarbetet. Om en stor olycka eller annan händelse, som påverkar många människor i kommunen, skulle inträffa kallas kommunens krisledningsgrupp samman. Ledningsgruppen leder och samordnar de kommunala insatserna som krävs.

Räddningstjänst

Den operativa delen vid räddningstjänsten i Västerviks kommun är uppbyggd med en heltidsstyrka och en deltidstyrka i centralorten. Stora delar av planområdet ligger inom en insatstid på 10 minuter för räddningstjänsten. De södra delarna av planområdet ligger dock inom en insatstid på 20 minuter och öarna ligger inom 30 minuter. Detta kan medföra att särskilda krav ställs på själva byggnaden för att förhindra brand-spridning. Vidare ska tillgängligheten för räddningstjänstens fordon samt möjligheten till brandvatten beaktas i detaljplane-läggningen.

Sociala riskfaktorer

För att få en helhetsbild över de risker som finns i en kommun är det viktigt att man även tar hänsyn till sociala riskfaktorer.

Exempel på faktorer som kan ha betydelse är kriminalitet, missbruk, segregation och ojämna åldersstruktur.

För att motverka segregation och ojämna åldersstruktur bör bebyggelsen i ett område vara allsidig. När det gäller kriminalitet är det viktigt att inom ramen för fysisk planering utforma den bebyggda miljön på ett sådant sätt att brott, så långt som möjligt, förhindras och att tryggheten och säkerheten ökar.

Resultat av enkätundersökning

År 2002 genomfördes en enkätundersökning av Miljö- och byggnadskontoret, bland samtliga 550 lagfarna fastighetsägare på Horn. Svar inkom från 340 av de 388 bebyggda fastigheterna. Syftet med enkätundersökningen var att få en heltäckande bild av hur de boende upplevde situationen på Horn samt hur de ansåg att området borde utvecklas i framtiden. I enkätundersökningen framkom synpunkter främst på framtida vatten- och avloppslösningar samt på detaljplanebestämmelser.

En synpunkt som kom fram var att detaljplanebestämmelserna, avseende byggrätter och vatten- och avloppslösningar, ska vara enhetliga och likvärdiga över hela Horn. Enligt undersökningen önskar knappt hälften av fastighetsägarna att deras fastighet i framtiden ansluts till ett gemensamt vatten- och avloppsnät, antingen kommunalt eller i samfällighet. En stor del av fastighetsägarna har dock inget intresse av att deras fastighet ansluts till ett gemensamt nät. Detta på grund av att de upplever kostnaden som för stor, eftersom de endast nyttjar fastigheten en kort period av året, eller att de redan har investerat i egna vatten- och avloppslösningar. Många av de boende önskar en framtida byggrätt på 10 % av den totala tomtarean och anser att området ska ha kvar karaktären av fritidshusområde, men med möjlighet till permanentboende. Ett fåtal hävdar dock att byggrätten bör vara fri, som på Grönö. Några av de boende på Grönö anser däremot att denna fria byggrätt inte är bra och att det måste införas begränsningar av byggrätter för att behålla karaktären. Dessutom anser de att Grönö inte bör exploateras ytterligare och tomtavstyckningar samt förtätningar därför inte bör tillåtas.

RIKTLINJER FÖR FRAMTIDEN

Målsättning

Hornslandet har exploaterats under ca 90 år. På 1920-talet var det små fritidshus som byggdes, medan nu för tiden är det moderna villor. Vatten- och avloppssituationen är idag kritisk, då fler och fler använder mer vatten under en längre period av året. Hornslandet är mycket attraktivt för boende året runt och har ett bra läge i anslutning till Västerviks tätort. När den sydliga infarten byggs ut kommer området dessutom hamna i ett helt annat läge i staden än vad det har idag.

Det finns i dagsläget flera exploateringsintressen i området, vilket givetvis tas med i denna fördjupning av översiktsplanen. Då området har naturligt bra förutsättningar för boende samt att det finns ett uttalat intresse för att exploatera mer tomter är målsättningen med denna fördjupning därför att skapa förutsättningar för att utveckla Horn till att bli en del i Västerviks tätort. Området ska inte formas som ett traditionellt villaområde, utan formas som ett modernt bostadsområde med ett allsidigt bostadsutbud och behövlig service. Målsättningen är därmed inte att fullt ut bevara karaktären utan att möjliggöra för en realistisk omvandling av Horn där viktiga faktorer i karaktären värnas.

Hållbar utveckling

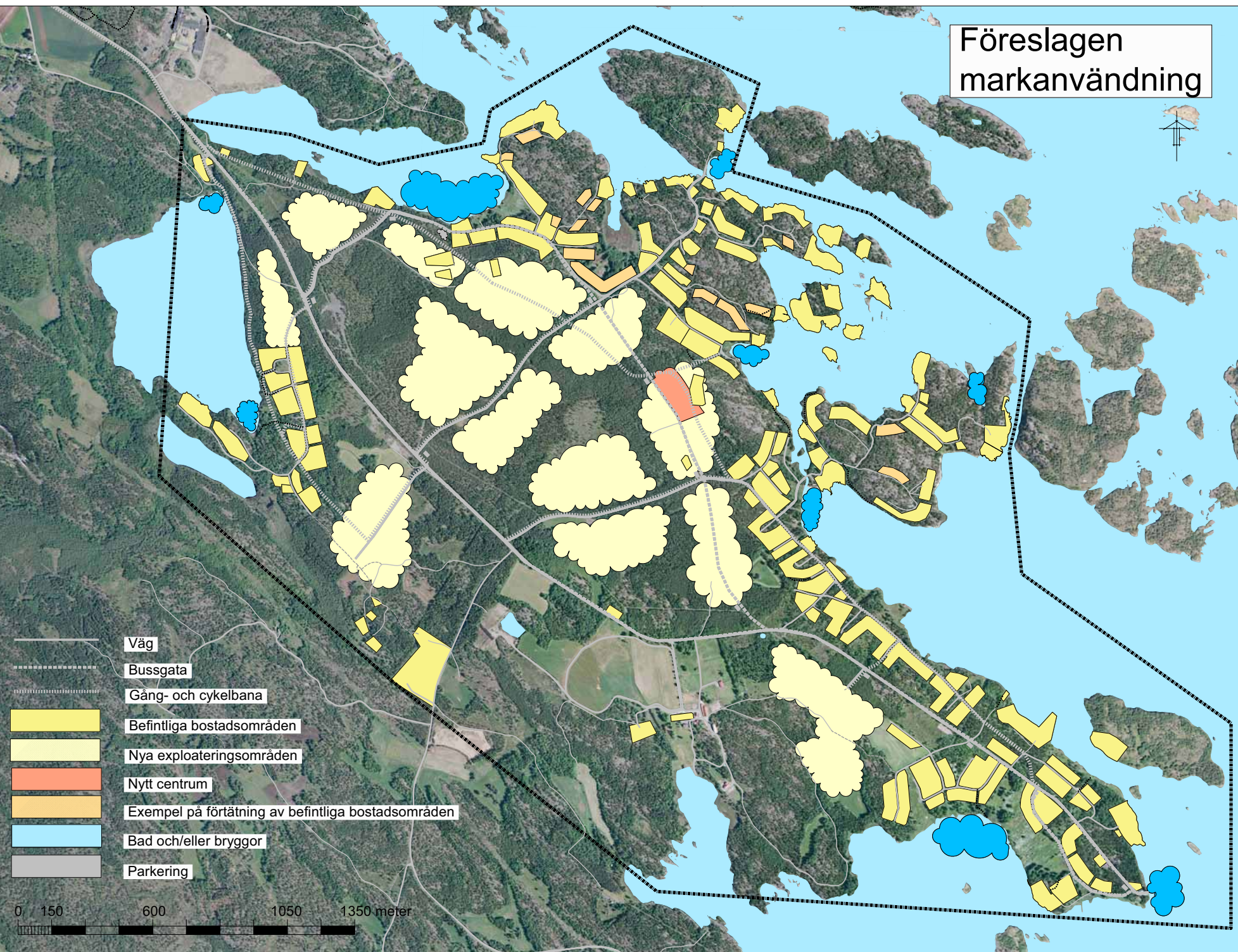
Västerviks kommun har en strategisk plan som syftar till att nå ett hållbart samhälle. Kommunens nätverk för hållbar utveckling har prövat detta planförslag mot den strategiska planen och funnit att överstämelsen är god. En viss avvikelse gäller det relativt långa avståndet in till staden från Hornslandet, vilket medför extra långa transportsträckor och därmed högre utsläppshalter av bland annat koldioxid.

Förslag till markanvändning

Förslaget till markanvändning styrs av två faktorer, dels att Hornslandets skall kunna utgöra ett expansionsområde för Västerviks stad och dels av behovet av en kraftig upprustning av de befintliga bebyggelseområdena. Det är önskvärt att samla ny och befintlig bebyggelse för att få korta kommunikationsvägar inom området och få nära ner till den attraktiva stranden. Trots detta, med tanke på strandområdets värde för friluftslivet och de nu boendes önskemål att få behålla sin invanda miljö, bedöms i planen att det blir en begränsad förtätning av strandområdet och att nybebyggelsen i huvudsak läggs i skogsområdet utmed Hornsvägen. För att få bästa kontakt med stranden både för boende och för besökare anläggs en separat gång- och cykelbana vid sidan om bilvägen som leder ner till de viktigaste besöksmålen utmed stranden.

Föreslagen markanvändning

- Väg
- Bussgata
- Gång- och cykelbana
- Befintliga bostadsområden
- Nya exploateringsområden
- Nytt centrum
- Exempel på förtätning av befintliga bostadsområden
- Bad och/eller bryggor
- Parkering

Dessa tillsammans med breda naturstråk ger också besökande från sjösidan möjligheter att ta sig in i området. En svårighet i planeringen är att förutse utbyggnadstakten både av fortsatt permanentisering i befintlig bebyggelse och av nybebyggelse. Planeringen får därigenom en form av reservering för ny bebyggelse och en förberedelse för dessa i de omedelbart närmast förestående detaljplanerna. Planen ska därmed fungera oavsett om den blir fullt utbyggd eller om det inte blir några tillskott på bebyggelse alls. Den huvudsakliga mark- och vattenanvändning som föreslås är bebyggelse för bostadsändamål, servicefunktioner, bryggområden, nya gång-, cykel-, buss- och bilvägar samt utvecklingsområden för rekreation och bad. Mark för verksamhetsområden föreslås inte inom planområdet då bedömningen gjorts att det angränsandeområdet, längs södra infarten, kommer att bli mycket attraktivt för verksamhetsetableringar. Dessa troliga etableringar kommer att innebära arbetsplatser, bland annat för de boende på Hornslandet. Dock finns Horns gård, med sin hästverksamhet, inom planområdet. Horns gård kan komma att utvecklas ytterligare och eventuellt i framtiden också utvecklas för andra verksamheter. Därav redovisas ingen särskild markanvändning för Horns gård.

I dagsläget finns ingen service i någon form i området. Det är för litet underlag för en busslinje och för få människor för att kunna driva en mataffär eller skola. Om den föreslagna

markanvändningen byggs ut kommer det att vara ett väsentligt mycket större underlag för service. Mark bör därför reserveras för handel och skolverksamhet samt att förutsättningarna för en busslinjesträckning planeras in.

Bebyggelse

Förslaget till markanvändning berör både befintliga bostadsområden och nya exploateringsområden för bostäder. I befintliga områden kommer befintlig bebyggelsestruktur att vara grund för planarbetet och där det är möjligt infogas ny bebyggelse, bland annat för att förbättra ekonomin på infrastrukturutbyggnaden. Detta utreds i detaljplaneskedet.

De nya exploateringsområdena är schematiskt utlagda för att symbolisera den mark som i framtiden kan komma att planläggas för bebyggelse, lokalgator, lekparker, parker, natur med mera. Den exakta avgränsningen och utformningen av dessa sker i kommande detaljpaneläggning.

Lokalisering av eventuella butiker och skolor som kan bli aktuella i framtiden föreslås till ett centralt läge i området, betecknat centrum i markanvändningskartan.

Bebyggelsestäthet

För att beskriva bebyggelsestätheten kan begreppet rumsenheter/hektar (re/ha) användas. En rumsenhet är bostadsrum eller kök och motsvarar genomsnittligen ca 25 m²

bruttoarea. Med dagens bostadsstandard kan man räkna med att det bor en person per två rumsenheter.

Småhus

Dessa områden utformas av gles exploatering med friliggande villor och grupphus i en till två våningar omgivna av gröna trädgårdar. Husen placeras varsamt i terrängen och så mycket som möjligt av befintlig vegetation bevaras. Denna bebyggelsetäthet kan beskrivas som ca 50 re/ha.

Radhus

Karakteriseras av måttlig täthet med radhus eller mindre flerfamiljshus i två våningar. Trädgårdsstaden kan vara en förebild. Bebyggelsetätheten kan beskrivas som ca 100 re/ha.

Parhus/kedjehus

Avser småhus som inte utgör friliggande hus eller radhus. Måttlig täthet och motsvarar ca 65 re/ha.

Flerfamiljshus

För att skapa en högre bebyggelsetäthet kan flerfamiljshus i två våningar vara aktuella i delar av de nya områdena. Denna bebyggelsetäthet kan beskrivas som ca 120 re/ha.

Huvudvägnät

De huvudvägar som föreslås vara grundstrukturen för biltrafiken är dels Hornsvägen och dels tre vägar som går vinkelrätt från denna in i områdena. Av de tre huvudvägarna är det två befintliga, som måste breddas och förses med gång- och cykelbanor, och en ny väg som måste byggas ut. Befintliga körförbindelser längs stranden kan komma skäras av då det inte är önskvärt med genomfartstrafik utmed stranden.

Hornsvägen har idag en relativt låg trafikmängd, men är trots detta inte trafiksäker för oskyddade trafikanter.

Bebyggelseområden skall vid planläggningen orienteras så att gång- och cykeltrafikanter inte leds ut mot Hornsvägen, utan leds till det interna gång- och cykelnätet så långt det går, fram till Örserumsån.

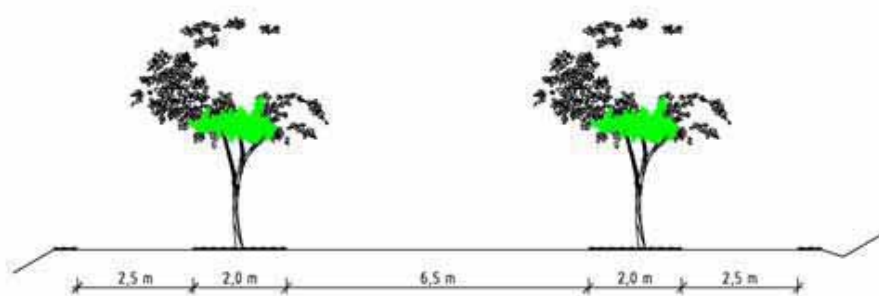
Gång- och cykelvägnät

Gång- och cykeltrafiken ska, så långt det är möjligt, samlas upp på separerade gång- och cykelbanor. På vissa delar måste trafikslagen blandas, men där får istället farten begränsas till 30 km/h.

En huvudgång- och cykelväg föreslås längs med vattnet. Huvudstråken från bostadsbebyggelsen ned mot vattnet föreslås ligga i anslutning till huvudkörvägarna, se skiss

nedan. Gång- och cykeltrafiken från Hästhagssjön måste på ett trafiksäkert sätt ledas över till Hornsvägens norra sida. Detta bör ske genom planskild korsning (t ex gångtunnel). Detta gång- och cykelvägnät knyts sedan ihop med det befintliga gång- och cykelvägnätet som, idag, slutar vid Örbäcken.

Principskiss av vägsektionerna som leder ner till vattnet.

Kollektivtrafik

Det är viktigt att området försörjs med kollektivtrafik för att minska det bilberoende som avståndet till staden medför. En illustration av busslinjesträckning redovisas i kartan *Buslinje samt gång- och cykelstråk*.

Målpunkter

Både vägar för körtrafik och gång- och cykeltrafik ska riktas mot sjöstranden där de stora värdena finns. Läget vid sjön är nämligen karaktärsbildande för hela Hornslandet och det ska genomsyrar hela planeringen av området. Där vägarna når stranden utvecklas bad-, båt- och andra anläggningar.

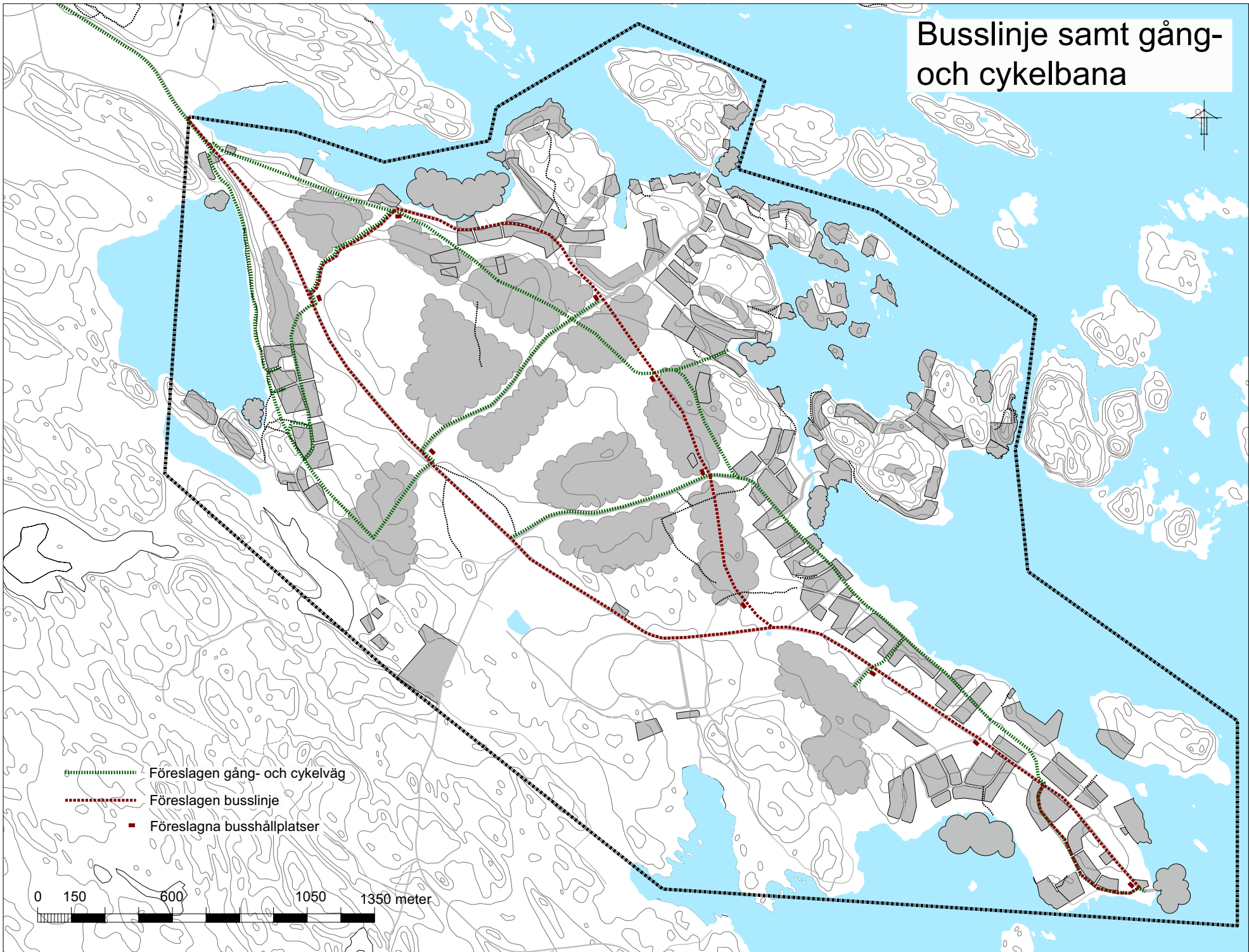
Hornsudde

Hornsbyggen är den viktigaste målpunkt i området, för såväl allmänhet som boende, och inte minst för öboende. Byggen behöver emellertid rustas upp och platsen utvecklas för att ta tillvara den potential som den har.

Båt- och badbryggor

I Örserumsviken har ett stort bryggområde föreslagits för att tillgodose en del av det behov, som kommer att föreligga, av bryggplatser. Vidare finns utvecklingsområden vid Stora Bråtviken, Borgö, Grönsundet, nord-östra Grönö och Badhusviken samt i Hästhagssjön. Omfattningen och utbredningen av dessa kommer att utredas i de kommande detaljplanerna, där strävan är att samla bryggorna till ett begränsat antal områden.

Busslinje samt gång- och cykelbana

- Föreslagen gång- och cykelväg
- Föreslagen busslinje
- Föreslagna busshållplatser

0 150 600 1050 1350 meter

Riktlinjer för kommande detaljplaneläggning

Tomternas storlek, bebyggelsens placering, storlek och utformning är viktiga faktorer som påverkar Horns framtida karaktär och ska regleras i kommande detaljplaner.

Det är ett allmänt önskemål att bevara karaktären på Hornslandet, vilket också framkommer i Kalmar läns museums kulturmiljöutredning. Inom ramen för ett bra bostadsområde ska karaktären och den kulturhistoriska miljön värnas, men det får inte ske på bekostnad av ett ändamålsenligt bostadsområde.

Detaljplaner får inte göras mer detaljerade än vad som är nödvändigt med hänsyn till syftet med dem. Om syftet bland annat är att beakta befintlig karaktär, kan det dock vara nödvändigt att göra planerna detaljerade för att säkerställa betydelsefulla faktorer. De riktlinjer som utarbetas kommer därför att ge förslag på lämplig reglering av tomter och bebyggelse samt utformning av allmänna platser.

Tomter

De befintliga tomterna på Horn har mycket varierande storlek. De minsta tomterna är på cirka 550 m² och de största är på cirka 9 000 m². De flesta tomter har en area på mellan 1 000 till

3000 m². Det är viktigt för området karaktär att tomter i de befintliga områdena inte blir för små. Tomter som är under 2000 m² bör därför inte tillåtas delas. De större tomterna kan dock tillåtas att styckas av om de avstyckade tomternas area inte understiger 2000 m². Genom att bevara de stora tomterna värnas området karaktär och det finns dessutom större förutsättningar för att behålla vegetation på tomterna.

I de nya exploateringsområden bör tomterna närmast de befintliga anpassas till bebyggelsekaraktären, med släpp mellan tomterna för att värna om den vegetation som finns i området. Det vore dock positivt ur social synpunkt om olika upplåtelseformer av bostäder kunde erbjudas i området. Det bör därför i detaljplanerna även skapas möjligheter för bebyggelse av flerbostadshus, parhus och kedjehus, vilket gynnar till exempel ungdomar och äldre. Det leder i sin tur till ökad inflyttning och kvarboende.

Bebyggelsens placering

Den befintliga bebyggelsen ligger i de flesta fall långt in på tomten. Detta beror på att det är mycket mark i de gällande detaljplanerna som inte får bebyggas, så kallad ”prickad mark”. För att i möjligaste mån värna om området karaktär, med mycket förgårdsmark, ska ambition vara att behålla denna karaktär i delar av området. Exakt hur mycket av tomten som

ska omfattas av mark som inte får bebyggas måste dock undersökas noggrannare i samband med detaljplanläggningen.

Bebyggelsens storlek

Byggrätterna, som idag varierar mellan de olika delområdena, bör bli mer enhetliga över Hornslandet. De bör dessutom utökas för att medge permanentboende, vilket är huvudsyftet med planläggningen. Den gröna karaktär som området har i dagsläget avses säkerställas med ovan redovisad reglering av tomtstorlekar och byggnadsplacering. Byggrätterna för bostäderna på Hornslandet bör harmoniera med nuvarande krav på bostadsstandard. Vidare bör byggrätten i kommande detaljplaner vara villkorad. Det vill säga att för att få utnyttja den fulla byggrätten måste fastigheten vara ansluten till det kommunala vatten- och avlopps nätet. I de fall fastigheten inte är ansluten till det kommunala vatten- och avlopps nätet, ges inga bygglov för tillbyggnader utöver det som är byggt när de gamla detaljplanerna upphävs.

Lokalvägar och allmänna platser

Lokalvägarna är asfalterade och bedöms här ha de en godtagbar teknisk standard och kan därför behålla nuvarande utformningen. Den framtida utformningen av lokalvägarna vid befintlig bebyggelse på Hornslandet är dock starkt beroende på hur omfattande permanentningen kommer att bli. I dagsläget med cirka 20 % permanentning finns inga

incitament till att bredda och anlägga trottoarer samt placera ut vägbelysning längs lokalvägarna. Om permanentningen skulle komma att överstiga 50 % blir detta nödvändigt på vissa sträckor för att skapa en säker trafikmiljö.

De allmänna platserna bör också regleras för att värna om områdets karaktär. Det är viktigt att vegetationen och de geologiska formationerna (stentorget) bibehålls i området och de bör därför skyddas genom detaljplanernas bestämmelser.

Vid nyexploateringen i området ska vägstandarden direkt byggas ut för att vara acceptabel för permanentboende.

Huvudman för lokalvägar och allmänna platser i de nya områdena ska vara kommunen. I de befintliga områdena är kommunen huvudman för huvudvägnätet medan Horns samfällighetsförening fortsättningsvis är huvudman för lokalvägarna.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Området ska anslutas till det kommunala vatten- och avloppsledningsnätet vid hundklubben. Inriktningen på arbetet är att så fort som möjligt skapa förutsättningar till att förse hela Hornslandet med kommunalt VA, för att lösa befintliga VA-

problem och för att möta en förväntad stark ökning av permanentboende i området.

Etappindelning för detaljplaneläggning samt utbyggnad av infrastruktur

Detaljplaneläggningen av Hornslandet kommer att ske i etapper, vilka redovisas på kartan *Etappindelning*. I samband med att detaljplanerna etappvis antas av kommunfullmäktige kommer respektive planområde samtidigt att införlivas i det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp. Således kan utbyggnaden av vatten och avlopp till de olika etapperna påbörjas varefter detaljplanerna antas.

Planekonomi

Planförslaget innebär omfattande investeringar i infrastruktur inom och till området. Vägstrukturen är relativt bra med Hornsvägen som genomfartsväg och det finns dessutom ekonomiskt värde i befintliga lokalvägar att bygga vidare på. Dock behövs en gång- och cykelväg byggas ut hela vägen in till staden, vilket blir en ansenlig kostnad. Busstrafiken sker i

huvudsak på befintliga vägar, men också på enskilda bussgator, vilka också blir en investeringskostnad.

Den huvudsakliga investeringskostnaden är utbyggnaden av vatten och avlopp till de befintliga bostadsområdena. Det blir extraordinära kostnader för investeringar i ledningsnätet, då befintlig bebyggelse ligger avlägset från stan och då området delvis består av mycket berg i dagen.

De nya exploateringsområdena ligger i huvudsak i skogsområden med moränmark som inte är nämnvärt kuperad. De relativt låga kostnaderna för exploatering i de nya områdena bör kunna kompensera de höga kostnaderna som de befintliga områdena medför.

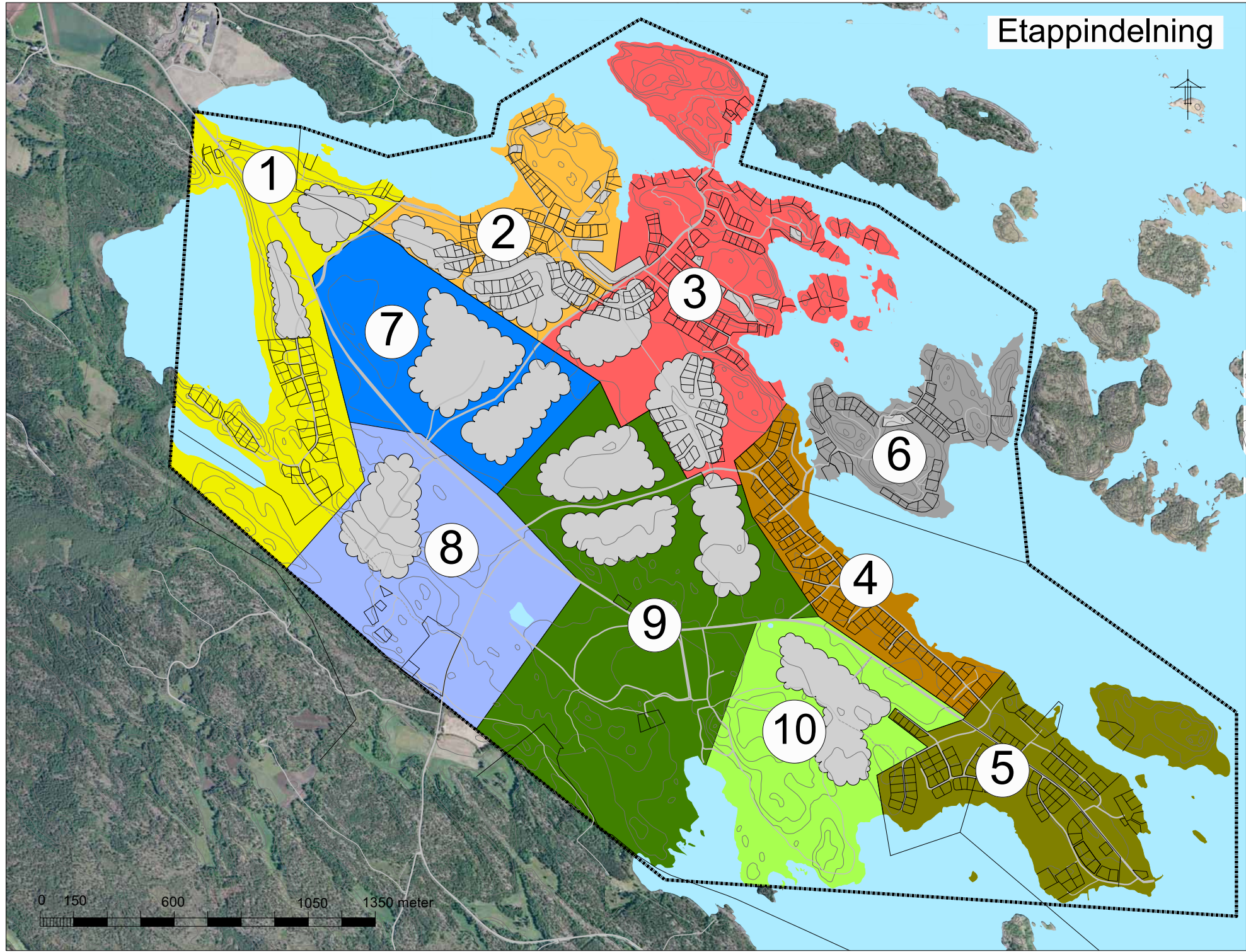
Problemet ligger då i etapputbyggnaden och osäkerheten i utbyggnadstakt. Detta medför att det blir stora investeringar de första åren, vilka är osäkert när de kan komma att utnyttjas fullt. Detta innebär en risk för att investeringarna, vid en långdragen utbyggnadstakt, kan vara förbrukade när ny bebyggelse väl tillkommer.

Med nuvarande befolkning ger inte området underlag till skola utan barnen måste bussas in till stan. När området sedan efter hand byggs ut kommer det att finnas underlaget för en skola. Likaså kommer kostnader för busstrafik att tillkomma.

På denna översiktliga nivå bör inte den ekonomiska bedömningen göras djupare än ovan. Antagandet att det blir en rimlig ekonomi är tillräckligt. I detaljplanerna ska sedan områdena utforma så infrastrukturinvesteringar blir ekonomiskt försvarbara. Om det i detaljplaneskedet visar sig att området blir dyrare, för den enskilde eller samhället, än normalt så överväges detta av den höga boendekvalitet som området ger.

Etappindelning

0 150 600 1050 1350 meter

KONSEKVENSER AV PLANFÖRSLAGET

Scenarier av utbyggnadstakt

När detaljplanerna för etapp 1-6 är upprättade samt kommunalt vatten- och avlopp är utbyggt på Hornslandet kommer det att bli enklare att bosätta sig permanent i de befintliga fritidshusen. Effekten av det är att permanentningsgraden successivt kommer att öka. De befintliga bostäderna inom planområdet är ca 500 stycken och vid en total permanentning av dessa skulle ca 1 500 personer bo permanent i de befintliga områdena.

Uträkning av ett sannolikt antal bostäder (lägenheter) samt antal människor som vid en total utbyggnad av planförslaget skulle tillkomma i området kan göras på följande sätt:

- Fördelningen av hustyper sätts till 50 % friliggande småhus, 20 % kedjehus/parhus, 20 % radhus i två våningar och 10 % flerbostadshus i två våningar.
- Bebyggelsestätheten beskrivs enklast i rumsenheter/hektar (re/ha) och en möjlig fördelning av re/ha för dessa är 50 re/ha friliggande småhus, 65

re/ha kedjehus/parhus, 100 re/ha radhus 2 våningar och 120 re/ha flerbostadshus 2 våningar.

- Ett sannolikt antal rumsenheter/lägenhet (re/lgh) för de olika hustyperna är 6 re/lgh friliggande småhus, 5 re/lgh kedjehus/parhus, 5 re/lgh radhus i 2 våningar och 4 re/lgh flerbostadshus i 2 våningar.
- En rumsenhet motsvarar ca 25 m² och det bor en människa på två rumsenheter.
- Den yta som är utlagd i planen som möjliga nya bostadsområden är ca 153 ha.

Med ovanstående fördelning av hustyper blir det genomsnittliga antalet rumsenheter/hektar 70 re/ha och det genomsnittliga antalet rumsenheter/lägenhet blir 5,4 re/lgh.

Detta ger ca 10 700 nya rumsenheter i planområdet, vilket i sin tur resulterar i ca 5 300 nya människor och ca 1 980 nya bostäder (lägenheter) uppdelat i ovanstående fördelning av hustyper.

Sammanlagt skulle detta ge en befolkning på ca 6 800 människor vid en total utbyggnad av planförslaget samt permanentning av de befintliga bostäderna.

I vilken takt de nya områdena byggs ut samt vilken permanentningsgrad de befintliga får, har betydelse för vilka konsekvenser som uppstår av planförslaget. Nedanstående konsekvenser är bedömda utifrån ett fullt utbyggt planförslag.

Sociala konsekvenser

Planförslaget innebär att bebyggelsen utformas så att området blir allsidig och inte segregerad med olika upplåtelseformer, byggnadstyper samt förutsättningar för arbetsplatser.

Genomfartstrafik för bilar skiljs från gång- och cykeltrafik, vilket ger möjligheten att skapa trevliga promenad- och cykelområden. Det blir således en mer trafiksäker och trevlig sträckning än vad det är i dagsläget när bil-, gång- och cykeltrafik måste blandas på Hornsvägen. Detta är positivt för så väl barn som för övriga oskyddade trafikanter.

Stor osäkerhet finns om den framtida kollektivtrafikförsörjningen av området, men förutsättningarna för en utveckling av kollektivtrafiken utifrån planförslaget bedöms goda. Om busslinjen förläggs som planförslaget rekommenderar kan busshållplatserna ligga i direkt anslutning till bebyggelsen, vilket ger en ökad trygghet för gående och cyklisterna till och från busshållplatserna. Om området inte skulle försörjas med kollektivtrafik riskera de som inte har

körkort, främst barn och äldre, att bli isolerade i området då bilberoendet blir påtagligt.

Att placera service och skola centralt i området ger förutsättningarna för att skapa en trevlig mötesplats för boende i området. Placeringen av bryggor och badplatser skapar också sådana förutsättningar.

Den genomgående utformningstanken är att så väl nya som befintliga fastigheter ska ha en sida som vetter mot ett större eller mindre grönområde, bland annat för att främja barnens i områdets behov av spännande, boendenära, miljöer för lek.

Ekonomiska konsekvenser

Marken som berörs av nyexploateringen är privatägd. Kostnaderna och intäkter för exploateringen i de nya områdena tas av exploatorerna.

En utredning för att kartlägga de ekonomiska förutsättningarna för utbyggnad av VA-nätet på Hornslandet utförs av Västerviks kommun. I denna utredning tas hänsyn till exploateringen av ny tomtmark i området. Exploateringen av ny tomtmark i området ger ett kraftigt ekonomiskt tillskott till den nödvändiga utbyggnaden av vatten och avlopp.

Beroende på hur stor utbyggnaden samt permanentningsgraden blir kommer även andra kommunala kostnader att öka. Vid en ökad permanentning kan det bli aktuellt med till exempel dagis i området. Redan vid måttlig permanentningsgrad kan kostnaderna för äldreomsorg och skolskjuts komma att öka.

Framtagandet av nya attraktiva bostäder i form av allsidig bebyggelse är en positiv komplettering för Västerviks kommun och kan utgöra ett ekonomiskt tillskott i form av nyinflyttning till kommunen.

Miljökonsekvenser/Miljöbedömning

Enligt EU-direktivet 2001/42/EG ska för planer med betydande miljöpåverkan göras en miljöbedömning och resultatet av denna ska integreras i planen med målsättningen att få en hållbar utveckling till stånd. EU-direktivet har inarbetats i svensk lag i Miljöbalkens 6 kap, i Plan- och Bygglagens 4 och 5 kap samt i MKB-förordningen. Då en fördjupad översiktsplan alltid kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska en miljöbedömning göras.

Miljöbedömningen ska utgöra underlag så att en samlad bedömning kan göras av den inverkan som fördjupningen av översiktsplanens genomförande medför på miljön, hälsan och

hushållningen med mark, vatten och andra naturresurser. Bedömningen ligger på en översiktlig nivå.

Avgränsning av miljöbedömning

Planområdet omfattar ca 1 250 ha varav ca 153 ha är utlagt som nya bebyggelseområden för bostäder, skola och service. Den uppskattning som görs är att det kan röra sig om ca 2 000 nya bostäder.

Att landskapet inom planområdet radikalt förändras när det exploateras är uppenbart. Det gäller att klart avgränsa det som måste bevaras för framtiden och integrera det i det nya. Det som tål förändring ska utvecklas så att resultatet blir långsiktigt hållbart och ger ett positivt tillskott till utbyggnaden av staden.

Den föreslagna utbyggnaden berör särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden i landet, enligt 4 kap 2 § MB, samt delvis riksintresset för det rörliga friluftslivet och naturvården.

Miljöbedömningen avgränsas till att omfatta följande frågor:

- Naturmiljö
- Kulturmiljö
- Landskapsbild
- Risk för översvämning
- Beaktande av miljö kvalitetsmål

- Påverkan på riksintressen
- Miljökvalitetsnormer

Alternativredovisning

För att kunna bedöma planförslagets konsekvenser behövs alternativ att jämföra gentemot; lokaliseringsalternativ, utformningsalternativ och nollalternativ. När det gäller lokaliseringsalternativ har bedömningen gjorts att staden har tre huvudsakliga utbyggnadsriktningar. Nordväst i Gertrudsvik sjöstad, Nordost ut över Norrlandet och sydväst ut över det nu aktuella Hornslandet. Kommunen är beroende av fler utbyggnadsalternativ och det nu aktuella över Hornslandet framstår som ett av de mest attraktiva. Fördelarna med Hornslandet ligger i den tilltänkta södra infartens streckning samt det skärgårdsnära läget. I den här fördjupningen av översiktsplanen, vilken syftar till en upprustning av befintlig bebyggelse på Hornslandet, ska samtidigt möjligheterna att genomföra en expansion av staden åt det här hållet bevakas. Därför ingår i planerna redovisning av omfattande ny bebyggelse. Härav följer att det inte är meningsfullt att ta fram ett lokaliseringsalternativ.

När det gäller utformningsalternativet har två olika alternativ diskuterats. Det ena alternativet är att förtäta det befintliga området nere vid stranden och ute på öarna. Detta alternativ är naturligt eftersom det är där det finns behov av upprustning av

infrastrukturen samt att det är en kvalitet att kunna samla bebyggelsen och lämna stora oexploaterade områden intakta.

Det andra alternativet är att placera all ny bebyggelse i skogen längs Hornsvägen för att i möjligaste mån tillgodose riksintressen, strandskydd samt befintliga boendes invanda miljö. De boendes uttryckta önskemål om att deras miljö ska fredas och de betydelsefulla riksintressena samt att skärgårdsmiljön är så värdefull för Västerviks borna har gjort att kommunen i huvudsak har valt att planera efter alternativ två, det vill säga stora nya bebyggelseområden förslås i skogsområdet ut mot Hornsvägen medan endast begränsade exploateringar föreslås i den befintliga bebyggelsen.

De alternativ som därför är aktuella beskrivs nedan och betecknas *planförslaget* och *nollalternativet*. Eftersom planförslaget tas fram för att lösa de problem som uppstått i området, på grund av enskilda avloppslösningar och brunnar, tas inget alternativ fram för att beskriva utbyggnad på annan plats.

Planförslaget

Föreslagen markanvändning innebär att förutsättningarna att använda de ca 500 befintliga bostäderna till permanentboende

underlättas väsentligt. Vidare skapas möjligheter till nyexploatering av ca 2 000 nya bostäder.

Nollalternativet

Nollalternativet är att området inte försörjs med kommunalt vatten och avlopp samt att byggrätterna inte höjs. Detta bedöms betyda att permanentningsgraden stannar runt 20 %, vilket den är idag. Nollalternativet innebär också att en attraktiv utbyggnadsriktning av staden tas bort. Vad detta får för konsekvenser får bedömas i den nu påbörjade arbetet med en heltäckande översiktsplan.

Naturmiljö

Dagens värden finns beskrivna under kapitlet *Områdesförutsättningar* avdelning *Natur*.

Planförslaget

Värdet för den breda allmänheten minskar i de orörda områdena, då dessa kommer att bli bebyggda eller övergå till rekreatiomsområden för de närboende. Resterande grönytor kommer både att bestå av mindre bostadsnära grönområden men också relativt stora naturområden som ska kunna fungera som strövområden. Förslaget innebär påverkan på strandskyddsområde genom att delar av de föreslagna bostadsområdena ligger inom strandskyddet, se karta *Konflikter*.

Det innebär även påverkan på delar av det synnerligen skyddsvärda geologiska lämningarna i området. Lämningarna bör inte användas för täktverksamhet, men bedömningen har gjorts att delar av området kan användas för bebyggelse. Det högst skyddsvärda stentorget undantas från all exploatering och ett respektavstånd hålls för att bevara torgets unika utseende.

Nollalternativet

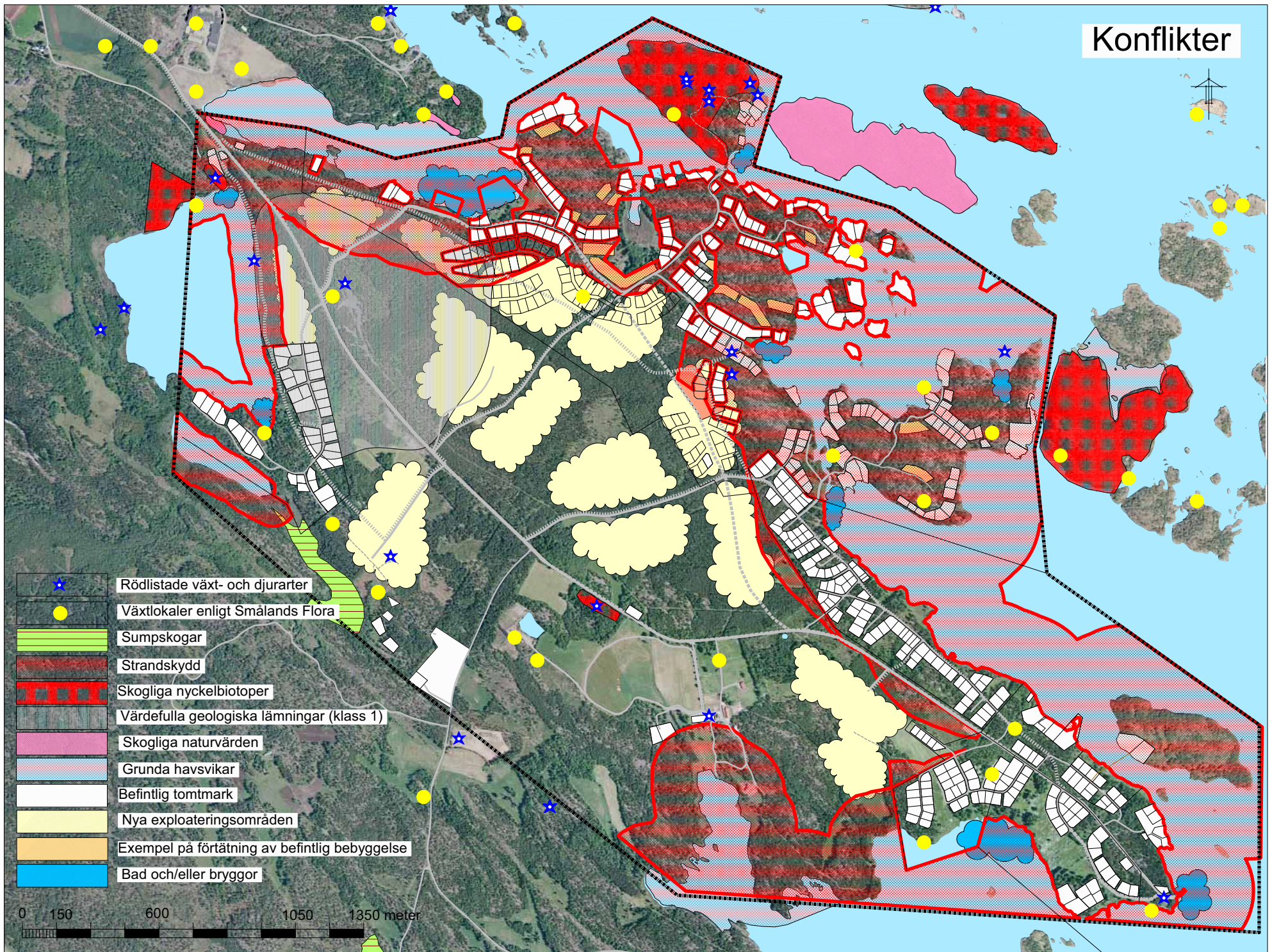
I nollalternativet sker ingen större påverkan än i dagsläget, då största delen av de befintliga bostäderna redan ligger inom strandskyddsområdet.

Bedömning

Bedömningen är att planförslaget har påverkan på naturmiljö då stora skogsområden kommer att omvandlas till bostäder samt bostadsnära grönområden. De högsta naturvärdena kommer dock att skyddas i de kommande detaljplanerna.

Konflikter

Kulturmiljö

Dagens värden finns beskrivna under kapitlet *Områdesförutsättningar* avdelning *Kulturmiljö*.

Planförslaget

Omvandlingen från fritidshusområde till permanentområde kommer att påtagligt förändra de värden som de gamla sommarstugeområdena har. Huvudkaraktären, med relativt stora tomter och mycket förgårdsmark, kommer att bevaras. Dock kommer inte de enskilda byggnaderna att detaljutformas för att bevara karaktären av sportstuga.

Nollalternativ

I nollalternativet sker ingen större påverkan.

Bedömning

På denna översiktliga nivå görs bedömningen att det finns en konflikt med planförslaget då planens syfte att göra området till permanentbostadsområde inte stämmer med bevarandet av de enkla sportstugorna. I detaljplanerna kommer detta dock att utredas vidare.

Landskapsbild

Delar av området omfattas av landskapsbildsskyddet och utgör en viktig del i Västerviks skärgårdsmiljö.

Planförslaget

Landskapsbilden från vattnet kommer inte att ändras, då all föreslagen bebyggelse hamnar bakom den befintliga bebyggelsen eller döljs av topografin och kommer därmed inte att synas. Landskapsbilden från Hornsvägen kommer heller inte att förändras då samtliga nya områden ligger en bit in i skogen och att vegetationen sparas mellan dessa och vägen.

Nollalternativet

I nollalternativet sker ingen påverkan mot dagsläget.

Bedömning

Landskapsbilden påverkas inte i något av alternativen.

Risk för översvämning

Se beskrivning under kapitel *Risikfaktorer*

Planförslaget

Ingen ny bebyggelse föreslås under en grundläggningshöjd på +2 meter, varför risken för översvämning bör minimeras.

Nollalternativet

Befintlig bebyggelse ligger på vissa ställen under denna höjd och kommer inte att tas bort.

Bedömning

Varken planförslaget eller nollalternativet innebär någon ökad risk för översvämning. Den bebyggelse som är i riskzonen för översvämningar är den befintliga, som finns med i båda alternativen.

Beaktande av miljö kvalitetsmål

Miljöbedömningen av översiktsplanen ska redovisa hur relevanta miljö kvalitetsmål har beaktats i planen. De nationella miljömålen är:

- 1. Begränsad klimatpåverkan**
- 2. Frisk luft**
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
- 7. Ingen övergödning**
- 8. Levande sjöar och vattendrag**
- 9. Grundvatten av god kvalitet**
- 10. Hav i balans samt levande kust och skärgård**
11. Myllrande våtmarker
- 12. Levande skogar**
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
- 15. God bebyggd miljö**
- 16. Ett rikt växt- och djurliv**

Av dessa miljö kvalitetsmål bedöms 1, 2, 7, 8, 9, 10, 12, 15 och 16 beröras av detta planförslag. Hur de har beaktats redovisas nedan.

Begränsad klimatpåverkan

Halten av växthusgaser i atmosfären skall, i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar, stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte

blir farlig. Målet skall uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.

Den största källan till växthusgaser är trafiken och dess utsläpp av fossilt koldioxid via bensin och diesel. Ökad trafik leder till ökade koldioxidutsläpp.

Målet för Kalmar län är att bli föregångare i Sverige i arbetet med att minska klimatpåverkande utsläpp och samtidigt åstadkomma en hållbar tillväxt. Kalmar län ska år 2030 vara en fossilbränslefri region.

Planförslaget

Planförslaget kommer att medföra en ökning av biltrafik, men också medföra en förutsättning för en försörjning av kollektivtrafik i området. Utbyggnaden medför att underlaget för en busslinje och service i området ökar markant. Om en lokal servicebutik etableras, blir heller inte bilberoendet lika stort. Dessutom förbättras möjligheterna att nyttja gång- och cykelvägar i planförslaget, då dessa separeras och förläggs i anslutning till bebyggelsen istället för på den trafikosäkra Hornsvägen.

Nollalternativet

Biltrafiken till och från området bör inte öka nämnvärt, men en blandning av gång- och cykel- och biltrafik på Hornsvägen, som enda möjlighet, leder troligen till att de som bor permanent på Hornslandet fortsätter att välja bilen som färdmedel.

Bedömning

Bedömningen är att området bör försörjas med kollektivtrafik för att minska bilberoendet och därmed antalet bilrörelser. Planförslaget har både negativ påverkan, på grund av den ökade biltrafiken, och positiv påverkan, på grund av det förbättrade underlaget till kollektivtrafikförsörjning av området. I nollalternativet ökar inte biltrafiken jämfört med dagsläget, men det finns heller inte möjlighet att öka underlaget för att försörja området med kollektivtrafik.

Den största effekten får naturligtvis en omställning till användning av icke-fossila bränslen. Andra möjliga lösningar är utbyggnad av fjärrvärmesystem, satsning på energisnålt byggande. Därutöver bör klimatneutrala lösningar med bilpooler, alternativa drivmedel och dylikt uppmuntras.

Frisk luft

Luften skall vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Luftutsläppen av kväveoxider påverkas av ökad trafik, men också av ökade utsläpp VOC (Volatile Organic Compounds) och sotpartiklar från till exempel vedeldning.

Planförslaget

Tillskottet av luftutsläpp från trafik som genereras av planområdena är en ökning från dagens halter.

Nollalternativet

Ingen ökning av luftutsläpp gentemot dagens halter bedöms trolig.

Bedömning

Luftkvaliteten riskerar att försämrans i planförslaget gentemot nollalternativet.

Ingen övergödning

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Planförslaget

Utsläppen av övergödande ämnen från de enskilda avloppen upphör i och med att området tas med i det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp och detta byggs ut.

Nollalternativet

I nollalternativet försörjs inte området med kommunalt vatten och avlopp utan de enskilda avloppen finns kvar. Miljö- och byggnadsnämnden kommer i det fallet bli tvungna att utfärda utsläppsförbud för de avlopp som inte klarar de nya kraven på rening. Det kommer således även då att bli en stor kostnad för många fastighetsägare att åtgärda sin avloppssituationen.

Bedömning

Förutsättningarna för att nå miljökvalitetsmålet är väsentligt större i planförslaget än i nollalternativet.

Grundvatten av god kvalitet

Grundvattnet skall ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Planförslaget

I och med att vatten och avlopp byggs ut upphör utsläppen av avloppsvatten i mark och vatten. Därmed elimineras risken för att grundvattnet ska kontamineras av avloppsvattnet.

Nollalternativet

I nollalternativet fortsätter avloppsvattnet riskera att kontaminera grundvattnet till dess att anläggningen förlagts med utsläppsförbud.

Bedömning

Förutsättningarna för att nå miljökvalitetsmålet är väsentligt större i planförslaget än i nollalternativet.

Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag skall vara ekologiskt hållbara, och deras variationsrika livsmiljöer skall bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion skall bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

Planförslaget

I och med att vatten och avlopp byggs ut upphör utsläppen av avloppsvatten i mark och vatten. Därmed elimineras risken för att grundvattnet ska kontamineras av avloppsvattnet.

Nollalternativet

I nollalternativet fortsätter avloppsvattnet riskera att kontaminera grundvattnet till dess att anläggningen förlagts med utsläppsförbud.

Bedömning

Förutsättningarna för att nå miljökvalitetsmålet är väsentligt större i planförslaget än i nollalternativet.

Hav i balans samt levande kust och skärgård Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård skall bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden skall skyddas mot ingrepp och andra störningar.

Planförslaget

I planförslaget föreslås en del av Örserumsviken att användas till bryggor och bad. Den bedömning som gjorts är det är den inre delen som är extra känslig som reproduktionsområde för gädda och abborre medan den yttre inte har samma förutsättningar. Den ökade båttrafik som planförslaget genomförande genererar bedöms inte störa den inre delen av viken. Det kan som en försiktighetsåtgärd, behöva införas hastighetsbegränsning i Örserumsviken.

Nollalternativet

I nollalternativet fortsätter den båttrafik som finns i viken, men ingen ny tillkommer.

Bedömning

Planförslaget kan ha en negativ inverkan på reproduktionsområdet i Örserumsviken. Vilken inverkan den får är svårt att bedöma i dagsläget.

Levande skogar

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

Planförslaget

Planförslaget innebär att relativt stora områden som nu utgör skogsmark tas i anspråk för bebyggelse och vägar. I området finns ett antal skogliga nyckelbiotoper och områden med skogliga naturvärden. Dessa kommer att skyddas som naturmark i de kommande detaljplanerna.

Nollalternativet

Nollalternativet innebär att skogsmarken fortsätter att brukas som idag.

Bedömning

De mest värdefulla skogsbiotoperna skyddas i de kommande detaljplanerna, men området kommer att bli mer uppsplittrat med bebyggelse och vägar vilket är negativt för bland annat de vilda djurens rörelser i området.

God bebyggd miljö

Tätorter ska utgöra en god och hälsosam miljö och medverka till en god regional och global miljö. Natur och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Förutsättningarna för miljövänliga transporter ska förbättras.

Planförslaget

Planförslaget syftar till att få ett varierat och allsidigt bostadsutbud med behövligservice. Vidare förbättras förutsättningarna för gång- och cykeltrafik i området, då separata gång- och cykelbanor byggs ut. Möjligheterna att utnyttja stränder och badplatser förbättras samt att de natur- och kulturvärden som finns i området ska tas tillvara och bevaras så långt det är möjligt. Påverkan från enskilda avlopp elimineras då området ansluts till kommunalt vatten och avlopp samt att dricksvatten försörjningen tryggas. Planförslaget medför en utökning av staden med längre avstånd som följd. Detta ska dock vägas mot att förutsättningarna för kollektivtrafik förbättras väsentligt i planförslaget, då underlaget ökar.

Nollalternativet

I nollalternativet består området av de ca 500 fritidshusen/villorna som finns där idag. I det scenariot riskerar de enskilda avloppen att beläggas med utsläppsförbud och

dricksvattenförsörjningen är mycket svår att trygga. Gång- och cykeltrafiken fortsätter att tvingas använda den trafikosäkra Hornsvägen. Natur och kulturvärden påverkas dock inte alls. Det är inte sannolikt att en kollektivtrafikförsörjning kommer till stånd.

Bedömning

Förutsättningarna för att nå miljökvalitetsmålet är väsentligt större i planförslaget än i nollalternativet.

Ett rikt växt- och djurliv

Den biologiska mångfalden skall bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer skall värnas. Arter skall kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor skall ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Planförslaget

Inom området finns ett antal rödlistade djur och växtarter rapporterade. De flesta återfinns inom nyckelbiotoperna och områden med skogliga naturvärden. De naturvärden som finns i området ska skyddas från exploatering. Dessa områden

betraktas som en tillgång för att höja livskvaliteten för de människor som ska bo och verka inom området.

Nollalternativet

I nollalternativet ändras inte förutsättningarna för den biologiska mångfalden.

Bedömning

Om de rödlistade arterna skyddas i de kommande detaljplanerna finns förutsättningar för deras överlevnad.

Påverkan på riksintressen

Hushållningsbestämmelser enligt 4 kap 2-3 §§ MB
Samtliga föreslagna exploateringsområden ligger inom riksintresse enligt 4 kap 2 § MB. Möjligheterna för turism och rörligt friluftsliv som rör sig från sjön kommer inte att förändras, då ytterligare bebyggelse inte planeras längs stränderna. Däremot innehåller planen förslag till satsningar på servicepunkter för fritidsbåtar i form av hamnområden, framförallt på Horns udde, men även på andra ställen, vilket främjar syftet med riksintresset. Vidare har grönstråk planerats in mellan de nya bebyggelseområdena för att underlätta för det rörliga friluftslivet att ta sig från vattnet in i landområdet.

Däremot kommer det landbaserade rörliga friluftslivet att få begränsad rörlighet på grund av de nya bostadsområdena. Planförslaget har därför utformats med stora sammanhängande grönområden för att ge både människor och vilt strövutrymme. Sevärdheter som stentorget och utsiktspunkter vid branta strandpartier har sparats.

Effekterna av påverkan på riksintresset är att det landbaserade friluftslivet blir mer styrt till mindre områden, stigar och vandringsleder. Medan effekten på det sjöbaserade friluftslivet inte kommer att påverkas med tanke på den begränsning som redan befintlig bebyggelse ger. Konsekvenserna för riksintresset är små därför att den begränsade rörligheten i skogsområdena kompenseras av ökad tillgänglighet i form av vägar, parkeringsplatser, stigar och vandringsleder.

Planförslaget bedöms därför inte medföra en påtaglig skada på de värden som stipulerar hushållningsbestämmelserna enligt 4 kap 2-3 §§ MB.

Dessutom är tätortsundantaget tillämpligt här då arbetet är inriktad på att få Hornslandet som en utveckling av Västervik tätort, vilket framgår ovan i kapitlen *Syfte, Riktlinjer för framtiden* och *Markanvändning*.

Riksintresse för friluftslivet

Vissa delar av exploateringsområdena ligger inom riksintresse för friluftslivet. Se ovan, hushållningsbestämmelser enligt 4 kap 2-3 §§ MB. Som framgår där medför inte planförslaget någon påtaglig skada på riksintresset för friluftslivet.

Riksintresse för naturvården

Vissa delar av exploateringsområdena ligger inom riksintresse för naturvården. I riksintresset för naturvården omnämns särskilda naturvärden i form djurarter som örn och säl med flera och dessutom värden för fiskreproduktion i form av grunda havsvikar. Inom planområdet finns ett antal naturvärden och rödlistade växt- och djurarter. Dessa bedöms inte påverkas av översiktsplanen, men kommer att vara viktiga vid utformningen av kommande detaljplaner.

Vattenlevande djur, till exempel sälar, bedöms inte påverkas av konsekvenserna av ett genomförande av översiktsplanen. Deras livsbetingelser kommer snarast att gynnas av att bryggorna samlas och hela strandens utnyttjande regleras, i syfte att främja livsbetingelserna för djur- och växtlivet.

När det gäller fåglar finns örn i riksintresset, som ett värdefullt naturinslag. Det finns dock inga kända boplatser för örnar inom planområdet, men boende har iakttagit överseglande havsörn i närheten.

När det gäller de grunda havsvikarna utgör Örserumsviken och Hornsgloet sådana inom planområdet. I Hornsgloet föreslås ingen exploatering och Örserumsviken ingår inte i området för riksintresset. Riksintresset för naturvården inkluderar även det rörliga friluftslivet, vilket utretts ovan. Således bedöms inte genomförande av planförslaget medföra någon påtaglig skada på riksintresset för naturvården.

Riksintresse för yrkesfisket

Fångstlokaler för ål och sötvattensarter för yrkesfisket finns ej inom området. Exploateringen bedöms därmed inte påtagligt skada de värden som stipulerar riksintresset.

Miljökvalitetsnormer

Planförslaget bidrar inte till att några miljökvalitetsnormer riskerar att överskridas. Västerviks kommun ligger mycket bra till i de mätningar som görs och den uppskattade ökningen av trafikrörelser är inte i den omfattningen att de riskerar att miljökvalitetsnormerna överskrids.

Strandskydd

Fördjupningen av översiktsplanen omfattar ett stort område med olika förutsättningar. Omfattningen av ny bebyggelse och hela strandens användande kommer att regleras i de kommande detaljplanerna. Detaljplanerna kommer att utformas med de förutsättningar som det allmänna strandskyddet ger. De

särskilda skäl som föreligger för upphävande av strandskyddet kommer att utvecklas för de specifika områdena.

Generellt kommer upphävande av strandskyddet sökas där den aktuella platsen är avskuren från stranden av en väg eller om marken mellan stranden och ny bebyggelse är redan ianspråktagen för bostadsändamål och därmed saknar betydelse för allmänhetens friluftsliv. Dessutom kommer ansökan om upphävande att omfatta de delar av detaljplanerna som medger båthamnar, båtbryggor, pirar med mera, då de är anläggningar som måste ligga vid vattnet.

TIDPLAN FÖR GENOMFÖRANDET

Tidplanen för utbyggnaden av teknisk försörjning följer tidplanen för antagande av detaljplaner. Utbyggnadstakten av gator och dylikt anges i genomförandebeskrivningen i respektive detaljplan. VA-utbyggnaden behandlas dock separat och förprojektering av hela VA-utbyggnaden på Hornslandet upphandlas ett år innan första planen beräknas antas. När en detaljplan sedan antas införlivas planområdet i det kommunala verksamhetsområdet för vatten och avlopp. Tidplanen beskrivs nedan.

Detaljplan 1

Detaljprojektering av VA-utbyggnaden för etapp 1 sker parallellt med att planen tas fram och ska vara klart när planen antas i december 2009. Upphandling och byggstart våren 2010.

Detaljplan 2

Detaljprojektering av VA-utbyggnaden för etapp 2 sker parallellt med att planen tas fram och ska vara klart när planen antas i augusti 2010. Upphandling och byggstart vinter 2010.

Detaljplan 3 och 4

Detaljprojektering av VA-utbyggnaden för etapp 3 och 4 sker parallellt med att planen tas fram och ska vara klart när planen

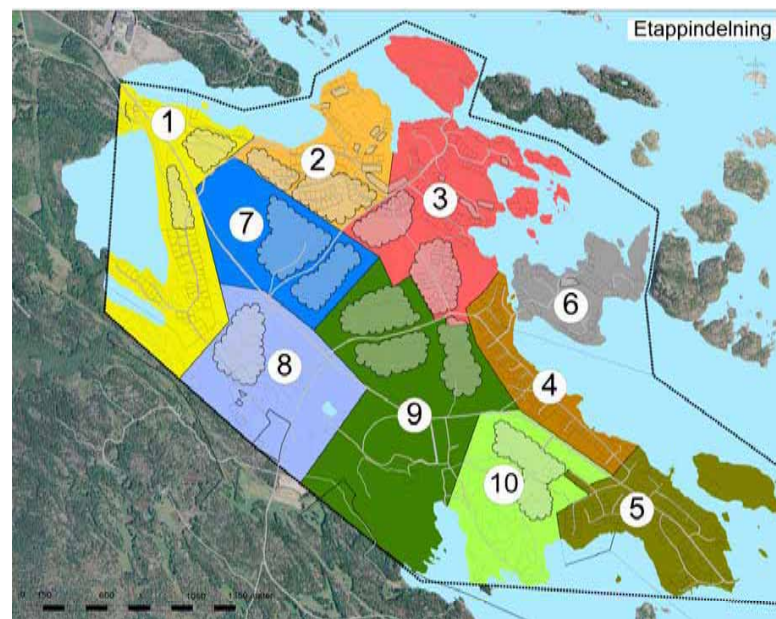
antas i februari 2011. Upphandling och byggstart sommaren 2011.

Detaljplan 5 och 6

Detaljprojektering av VA-utbyggnaden för etapp 5 och 6 sker parallellt med att planen tas fram och ska vara klart när planen antas i augusti 2011. Upphandling och byggstart vintern 2011.

Detaljplan 7 – 10

Dessa detaljplaneetapper är en planresurs för framtiden och upprättas efter behov.

2008-12-16

401-9309-08

Västerviks kommun
Kommunledningskontoret

Fördjudad översiktsplan för Hornslandet, Västerviks kommun.

Planförslaget

Länsstyrelsen i Kalmar län har fått in utställningsversionen av fördjudad översiktsplan Hornslandet. Planen beskriver på ett bra och överskådligt sätt planeringsföretagningarna och hur kommunen tänker sig en utveckling av området. Handlingarna består av en planbeskrivning med själva planförslaget på sid 29. Detta Granskningsyttrande utgör Länsstyrelsens formella inlägg i den samverkan som skett hittills mellan Länsstyrelsen och kommunen. Granskningsyttrandet ska sammanfatta det statliga perspektivet i översiktsplaneprocessen. Yttrandet gäller som en del av översiktsplanen och ska fästas in inom samma pärmar som den antagna översiktsplanen.

Riksintressen allmänt

Som framgår av planen gäller fyra olika riksintressen inom planområdet. I FÖP-Hornslandet redovisas översiktligt de konsekvenser som uppstår för riksintressena. Eftersom de framtida projekten inte är kända idag kan en detaljerad konsekvensbeskrivning vänta till detaljplaneskedet. Stöd för att hänskjuta konsekvensbeskrivningen finns i MB 6:13, första stycket, punkt 4.

Riksintresse för turism och det rörliga friluftslivet, MB 4:1-2

Inom detta vidsträckta riksintresse som omfattar hela norra Smålands och Östergötlands skärgårdsområde gäller att turismens och friluftslivets intressen särskilt ska beaktas vid prövningar av områdenas användning. Det är de samlade natur- och kulturvärdena som finns i hela det geografiska området som ska vägas in och beaktas.

Av förarbetena till lagrummen framgår att det i riksintresseområden enligt MB 4:1-2 får förekomma fritidsbebyggelse för att underlätta utnyttjandet av rekreationstillgångarna, prop. 1985/86:3 sid 178.

2008-12-16

401-9309-08

Länsstyrelsen anser att tätortsundantaget, som nämns i MB 4:1 andra stycket, kan tillämpas för Hornslandet vilket innebär att utformningen och omfattningen av nya exploateringsområden kan accepteras enligt planen. Fortfarande gäller dock att varsamhet gentemot riksintresset ändå skall iakttas. Stor påverkan eller bestående, irreversibel negativ påverkan ska undvikas. Inom de begränsade delar som huvudsakligen består av slipade och blankspolade hållmarker får VA-ledningar etc. inte innebära att berghällar sprängs sönder. Icke förstörande lösningar bör istället väljas såsom sjöförläggning eller ovanpåliggande, isolerade och eventuellt stödvärmda ledningar. Hänsyn kan också behöva tas gentemot geologiska bildningar som strandvallar, klapperstensområden etc.

Riksintresse för obruten kust MB 4:1 och 3

Riksintresset gäller vid nylokalisering av stora miljöförstörande verksamheter. Sådana ingår inte i planförslaget.

Riksintresse för friluftslivet MB 3:6

Konsekvenserna för respektive exploateringsområde beskrivs i detaljplaneskedet. För detta och ovanstående riksintresse är det av stor vikt att de planerade byggnadsområdena som vänder sig mot den unika och välfrekventerade Kung Valdemars segelled inte exponerar sig på ett dominerande- och främmande sätt som inte motsvarar upplevelsen av skärgårdsområdet i övrigt.

Riksintresse för naturvården MB 3:6

Konsekvenserna för respektive exploateringsområde beskrivs i detaljplaneskedet. Bebyggelse, rördragningar och sprängning inom hållmarksområden kan innebära skada på detta riksintresse.

Riksintresse för yrkesfisket MB 3:5

Den fördjupade översiktsplanen innebär ingen nämnvärd exploatering av havsområdena. Om kommunalt VA etableras i området kan en förbättrad vattenkvalitet förväntas.

Strandskydd

Eventuella intrång i strandskydd får hanteras i samband med respektive detaljplaneprojekt.

2008-12-16

401-9309-08

Vatten- och avloppsfrågor

Plandokumentet har en ingående beskrivning av problematiken kring VA-frågan. Det kan konstateras att det är såväl nuvarande olägenheter som förändringstrycket i området som driver frågan om förbättrad VA. Allmänt sett bedömer Länsstyrelsen att området vid en exploatering inte är lämpligt för grundvattenuttag och infiltration av avloppsvatten. Nuvarande enkla lösningar för enskilt VA bedöms inte vara långsiktigt hållbara. En utveckling och ökning av bebyggelsen i området kräver därför nya lösningar i VA-frågan. Kommunen har presenterat förslag som löser dessa frågor på ett miljömässigt bra sätt.

Kulturmiljö

Den kulturhistoriska utredning som kommunen låtit utföra ger ett mycket bra underlag inför det fortsatta planarbetet (*Länsmuseet, Hornslandet Kulturmiljöutredning 2008*). Utredningen belyser väl de kulturhistoriska värden som finns inom planområdet, både ovan och under mark, samt de konflikter som kan uppstå mellan önskan att bevara de kulturhistoriska värdena och de aktuella exploateringsplanerna. Två områden utpekats som särskilt känsliga vad gäller ny bebyggelse, skärgårdsområdet och odlingslandskapet. Här anser Länsstyrelsen också att det är viktigt att ny bebyggelse anpassas och utformas efter befintliga byggnader och andra känsliga miljöer så att de kulturhistoriska värdena i området inte försvinner. Hur de faktiska anpassningarna ska ske får läggas fast i kommande detaljplanering.

När det gäller fornlämningar så kommer ytterligare undersökningar krävas för att se i vilken omfattning dessa berörs enligt gängse förfarande enligt kulturminneslagen. Ytterligare utredningar kan även bli aktuella för de delar av området som inte ingått i läns museets utredning, till exempel i samband med VA-utbyggnaden i området.

Deltagande

I handläggningen av detta ärende har förutom undertecknade deltagit Liselotte Källström kulturmiljöfunktionen, Kicki Ringdahl, Roland Enefalk och Sven Andersson, de tre sistnämnda vid miljöenheten.

Anne-Li Fiskesjö

Didrik Weber

GRANSKNINGS
YTTRANDE

4 (4)

2008-12-16

401-9309-08

Deltagit :

Plan och bostadsfunktionen

Miljöenheten

Kulturmiljöfunktionen

Kopia:

Plan och bostadsfunktionen

Naturenheten

Miljöenheten

Beredskapsfunktionen

Kulturmiljöfunktionen

Juridiska funktionen

Vägverket

Länsmuseet

Miljö- och byggnadsnämnden